

Noua biserică a Mănăstirii Salva, sfințită în data de 10 mai 2013, cu prilejul hramului „Izvorul Tămăduirii”

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

O nouă poartă a cerului în Țara Năsăudului*

Înaltpreașfinția Voastră,
Preașfințile Voastre,
Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioasă Maică Stareță, Preacuvioase Maici,
Onorate Oficialități și Dreptmăritori Creștini,

 În vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu împreună-lucrarea Preasfântului Duh s-a ctitorit Mănăstirea de la Salva, din Țara Năsăudului. Hramurile bisericii sunt „Izvorul Tămăduirii” și „Sfinții Martiri Năsăudeni”, de la a căror mucenicie se împlinesc anul acesta 250 de ani.

Construcția începută în anul 1996, pe timpul vrednicului de pomenire Mitropolit Bartolomeu Anania, s-a ridicat cu multă trudă de către soborul de maici, având-o în frunte pe Stavrofora Emanuela Moisa. La ridicarea Mănăstirii Salva au ajutat și unii demnitari de stat, precum și mulți credincioși, pe care Dumnezeu îi va răsplăti cu darurile Sale cerești.

Locul unde este construită mănăstirea amintește de mărturisirea jertfelnică a credinței ortodoxe, când aici a fost zdrobit cu roata moș Tănase Todoran din Bichigiu și au fost uciși încă alți trei mărturisitori, în anul 1763. Credința lor puternică și curajul lor vor rămâne întipărite în memoria urmașilor, mai ales după ce Biserica Ortodoxă Română i-a trecut în rândurile sfinților din Calendar, cu zi de pomenire în 12 noiembrie.

Pe terenul donat de credincioasa Varvara Cotuțiu, în anul 1996, s-a pus piatra de temelie pentru noua biserică, spre a fi „ctitorie pentru veșnicie”.

Avem credința și nădejdea că „Izvorul Tămăduitor” al lui Hristos și al Maicii Domnului, pentru rugăciunile Sfinților Năsăudeni, va alina multe dureri și va aduce multă mângâiere în sufletele credincioșilor care aleargă la acest locaș de închinare.

Invitat fiind să târnosesc această frumoasă biserică, ea fiind o nouă poartă a cerului în Țara Năsăudului, aș fi venit cu bucurie, dar multele responsabilități de la Patriarhia Română nu mi-au îngăduit să fiu prezent fizic la acest moment solemn. Cu sufletul, însă, sunt în rugăciune cu toți cei prezenți la acest sfânt și mare eveniment.

În comuniune spirituală frățească și părintească, chemăm ajutorul Maicii Domnului cu rugăciunea pe care ne-o oferă condacul sărbătorii de astăzi: „Din izvorul tău cel neseecat, ceea ce ești de Dumnezeu dăruită, îmi dăruiești mie, izvorând pururi, curgerile harului tău mai presus de cuvânt”.

Cu multă prețuire, vă felicităm pe toți pentru lucrările de mare valoare și semnificație realizate aici și ne rugăm lui Dumnezeu Cel în Treime laudat să vă răsplătească credința și iubirea jertfelnică, hărnicia și dărnicia, să vă dăruiască pace și bucurie, sănătate și mântuire, precum și mult ajutor în viață, întru mulți și fericiți ani!

Cu dragoste în Hristos și părintească binecuvântare,

† DANIEL

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

DIN SUMAR:

ARHM. TEOFIL ROMAN – Sfințirea noii biserici a Mănăstirii Salva (p. 2)

ALEXANDRU NEMOIANU – Tableta lunii (p. 3)

† IPS ANDREI – „Bolnav am fost și M-ați cercetat” (Matei 25, 36) (p. 3)

PĂRINTELE RAFAIL NOICA – „S-a dus să-L vadă precum este”. Evocarea Parintelui Sofronie Saharov după 20 de ani de la mutarea la cele veșnice (p. 4)

AUREL SASU – Breviter (p. 5)

NICOLAE TURCAN – Paradoxul instrăinării (p. 5)

* Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la sfințirea bisericii Mănăstirii Salva din județul Bistrița-Năsăud, vineri, 10 mai 2013 (Sărbătoarea Izvorul Tămăduirii).

Sfințirea noii biserici a Mănăstirii Salva

Arhim. Teofil Roman

Vineri, 10 mai 2013, biserica cea nouă a Mănăstirii Salva, cu Hramurile: „Izvorul Tămăduirii” și „Sfinții Mucenici și Mărturisitori Năsăudeni”, a fost târnosită de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un numeros sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Evenimentul a avut loc într-o zi în care s-au împlinit 250 de ani de la revolta grănicerilor năsăudeni de pe platoul „Mocirla” din Salva, din 10 mai 1763, condusă de bătrânul Tănase Todoran din Bichigiu, recunoscut astăzi ca Sfântul Mucenic și Mărturisitor Atanasie Todoran și rânduit să fie ocrotitorul acestei sfinte biserici.

Nimeni nu s-a gândit să potrivească lucrurile în felul acesta, ci a fost o potrivire a providenței și un semn că în dorința credincioșilor din Salva, în frunte cu păstorul lor, P. C. Pr. Dumitru Morar, de a construi o mănăstire, s-a manifestat dorința Sfinților Mucenici Năsăudeni de a se înălța pe aceste meleaguri un sfânt locaș în care să se pomenească și să se preamărească jertfa lor, spre slava lui Dumnezeu și spre întărirea credinței ortodoxe în aceste ținuturi.

În mai 1994, locul ales pentru zidirea mănăstirii era aproape pustiu, locuit doar de văduva Varvara Cotuțiu, o creștină evlavioasă și rugătoare pentru tot poporul, care și-a dăruit cu toată inima grădina casei pentru săvârșirea acestei sfinte zidiri. Pe 14 mai 1994, vrednicul de pomenire Mitropolit Bartolomeu, pe atunci doar Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, a fost chemat să vadă locul ales și, fiind impresionat de elanul credincioșilor, chiar dacă nu era pregătit să sfințească piatra de temelie, a luat o cruce din lemn, a înfipt-o în pământ și a zis: „Aici va fi altarul viitoarei biserici”. A mai spus o rugăciune de binecuvântare și apoi le-a urat tuturor spor la lucru.

Binecuvântarea și urarea au fost de mare efect și deja pe 24 iunie 1994, Înaltpreasfințitul Bartolomeu a fost chemat să sfințească o bisericuță din lemn, cu hramul „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”, ridicată în doar 28 de zile lucrătoare.

Între timp au fost aduse șapte surori de la Mănăstirea Govora, în fruntea cărora a fost rânduită stareța, monahia Emanuela Moisa. Au locuit toate într-o casă, în câmp, a unei credincioase din Năsăud, până în Ajunul de Crăciun din același an, când au intrat în casă nouă cu chilia și cu toate cele necesare traiului monahal. În februarie 1995 a fost trimis și un părinte slujitor și duhovnic de la Mănăstirea Nicula, ieromonahul Teofil Roman.

Toată lumea era foarte uimită de cele ce se întâmplau și peste tot se vorbea de „minunea de la Salva”. Biserica din lemn, în foarte scurt timp a devenit neîncăpătoare pentru credincioșii care veneau la slujbă în fiecare duminică și sărbătoare și chiar la slujbele de seară și de noapte din timpul săptămânii. Prin urmare s-a simțit nevoia construirii unei noi biserici sub acoperământul căreia să încapă toată lumea.

De data aceasta fără grabă și după toată rânduiala, cu toate demersurile necesare împlinite, la praznicul „Izvorul Tămăduirii” din anul 1996, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Bartolomeu, a pus piatra de temelie pentru noua biserică de zid, care a avut nevoie de 17 ani pentru a fi gata de sfințire. Arhiepiscopul Bartolomeu a participat la ea doar din altarul cel ceresc, alături de Sfinții Mucenici Năsăudeni, a căror canonizare i se datorează în mare măsură.

Au fost ani grei, dar frumoși în același timp, cu multe osteneli și jertfe din partea obștii monahale, dar și a obștii credincioșilor din Salva, la care s-au adăugat parohiile din județ și din alte zone ale țării, chiar din afara granițelor.

Maica stareță, stavrofora Emanuela a ținut mereu candela aprinsă și a însuflețit cu rugăciunea fierbinte, cu cuvântul și cu propriul exemplu obștea, care pe parcurs s-a împuținat din pricina efortului mare depus în fiecare zi.

După 13 ani de slujire la Salva, părintele Teofil a fost rânduit eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca, iar Bunul Dumnezeu a avut grijă să-l trimită în loc pe părintele protosinghel Teofan Timiș, tot de la Mănăstirea Nicula. Un slujitor foarte înzestrat, care a avut o contribuție majoră la finalizarea lucrărilor, fără de care momentul sfințirii s-ar fi amânat foarte mult.

Ziua sfințirii s-a dorit să fie pe măsura frumuseții acestei biserici, impunătoare ca o catedrală și înzestrată cu o pictură foarte frumoasă și, de asemenea, cu odoare de mare preț, vrednice de bunăcuviința casei Domnului. A fost invitat Preafericitul Părinte Patriarh Daniel să încununeze această sărbătoare, dar, din pricina agendei foarte încărcate, nu a putut să ia parte, transmitând doar mesajul intitulat: „O nouă poartă a cerului în *Tara Năsăudului*”, citit cu această ocazie de Înaltpreasfințitul Mitropolit Andrei. Preafericirea Sa a trimis, în

semn de cinstire, mai multe distincții pentru cei ce s-au implicat în mod deosebit în această mare și sfântă lucrare.

Înălțătorul eveniment i-a adunat în jurul Înaltpreasfințitului Părinte Andrei, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului și Mitropolit al Clujului, Maramureșului și Sălajului, pe următorii ierarhi: Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Arhiepiscopul Ortodox Român al Parisului și Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale; Preasfințitul Părinte Silvan, Episcopul Ortodox Român al Ungariei; Preasfințitul Părinte Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord și Preasfințitul Părinte Vasile Someșanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

În ajun, la ora 17.30, delegația de la Cluj a fost întâmpinată cu foarte multă bucurie de către: P. C. Pr. Ioan Dambu, Protopopul Năsăudului; P. C. Pr. Dumitru Morar, preotul

paroh; domnul Gheorghe Onul, primarul comunei Salva precum și de către mulțimi de credincioși îmbrăcați în costume tradiționale de sărbătoare. După urările de bun-venit, au fost invitați să urce în trăsuri frumos împodobite și, însoțiți de un alai de tineri călăreți, au pornit spre mănăstire.

La Mănăstire, în dangătul clopotelor noi, împletit cu răsunetul bătailor de toacă, au fost întâmpinați de către obștea mănăstirii în frunte cu maica stareță și părintele duhovnic, înconjurați de numeroși preoți și credincioși. A urmat un scurt Te Deum în biserica cea nouă, după care la ora 19.00, pe o scenă special amenajată, în prezența Înaltpreasfințitului Andrei și a Înaltpreasfințitului Iosif, Preasfințitul Vasile Someșanul a oficiat slujba vecerniei și a rostit un cuvânt de învățătură. Seara s-a încheiat cu cina și pregătirile pentru ziua cea mare a sfințirii.

A doua zi, la ora 8.30 a început slujba târnosirii, săvârșită de către Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Andrei împreună cu ierarhii mai sus amintiți, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi, dintre care numim pe: P. Cuv. Arhim. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Eparhia Clujului; P. Cuv. Arhim. Teofil Roman, eclesiarhul Catedralei Mitropolitane din Cluj-Napoca; P. C. Pr. Cristian Baciu, consilier bisericesc; P. C. Pr. Nicolae Buda, inspector eparhial; P. C. Arhid. Claudiu Grama, consilier cu probleme de protocol; P. C. Pr. Ioan Dambu, protopopul Năsăudului; P. Cuv. Protos. Nicolae Moldovan, starețul Mănăstirii Nicula. Slujba s-a încheiat cu un scurt cuvânt al Părintelui Mitropolit, în care a explicat semnificația rânduielii de sfințire a bisericii. A urmat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, în cadrul căreia, după citirea Evangheliei, Înaltpreasfințitul Iosif a rostit un bogat cuvânt de învățătură, pregătindu-ne în felul acesta pentru Liturghia Euharistică, în cadrul căreia pe lângă soborul de slujitori, s-au împărtășit și foarte mulți credincioși.

Sfânta Liturghie și toate slujbele oficiate cu această ocazie au fost înfrumusețate de cântarea la strună a unui grup de psalți de la Catedrala Patriarhală din București. La final, Înaltpreasfințitul Andrei, a salutat prezența ierarhilor, a oficialităților centrale și locale, în mod special a Președintelui României, Domnul Traian Băsescu, precum și a clerului și a tuturor credincioșilor. A dat apoi citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostind și un cuvânt de mulțumire și recunoștință tuturor celor ce s-au implicat în edificarea acestui așezământ monahal și a noii sale biserici. Recunoștința a fost exprimată și prin distincțiile și diplomele de aleasă cinstire, acordate după cum urmează: Eclesiarhului Catedralei Mitropolitane, părintele Arhim. Teofil Roman (fost duhovnic al mănăstirii), i s-a înmănat Crucea Patriarhală; Maicii starețe, stavrofora Emanuela Moisa, i s-a oferit Ordinul „Sfinții Împărați

Constantin și Elena”; părintelui Protosinghel Teofan, duhovnicul Mănăstirii, i s-a oferit Ordinul „Sfântului Ștefan cel Mare”, domnului Deputat Ioan Oltean și domnului Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean Bistrița, li s-a oferit Ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. După aceasta, ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a oferit o serie de distincții din partea Arhiepiscopiei: Preotul Paroh al comunei Salva, părintele Dumitru Moraru, a primit „Crucea Transilvană”. De asemenea, ÎPS Andrei a înmănat „Crucea Transilvană” domnului Onul Gheorghe, Primar al Comunei Salva, precum și doamnei Varvara Cotuțiu, cea care a donat terenul pe care este construită în prezent Mănăstirea. În final, ÎPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului a oferit maicii starețe diplome de aleasă cinstire pentru a le dăruia cititorilor care au ajutat la construcția acestui așezământ monahal.

Maica stareță, stavrofora Emanuela, a dat citire, cu emoție și bucurie, unui cuvânt de mulțumire intitulat: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa”. Înainte de plecare, credincioșii au avut posibilitatea să intre prin sfântul altar și să primească binecuvântare, iar bunii creștini din Salva au oferit tuturor o gustare în cadrul unei agape îndestulate pentru toți oaspeții și închinătorii prezenți.

Slavă lui Dumnezeu pentru toate darurile revărsate cu îmbelșugare peste noi și-L rugăm să întărească această Mănăstire până la sfârșitul veacurilor, ca loc de vindecare, de mântuire și de sfințire pentru toți cei ce viețuiesc și vor viețui aici, precum și pentru toți cei care-și vor îndrepta pașii și gândul spre ea.

Tableta lunii iunie

Capela Liceului Teoretic „Eftimie Murgu” din Bozovici

Alexandru Nemoianu

Jackson, Michigan
(Statele Unite)

In luna octombrie 2010, am avut cinstea să fiu invitat și să iau parte la Simpozionul de pomenire a eroului almăjan și titanului generației românești „de la ‘48”, Eftimie Murgu.

Lucrările Simpozionului, ținut în incinta Liceului teoretic din Bozovici, s-au desfășurat cu eleganță și exemplar spirit științific. Cu siguranță că el va duce la încă mai buna cunoaștere a marelui Eftimie Murgu. Dar, cu acest prilej, am avut fericita ocazie să văd, pentru mine întâia dată, capela ortodoxă a Liceului.

Este așezată în ceea ce fusese vechiul „podrum”, pivnița liceului. Un spațiu care nu mai era folosit și care fusese lăsat în părăsire. Concepția de amenajare a fost efectiv binecuvântată. Spațiile fostului podrum au fost transformate și capela, modestă în dimensiuni, dar impresionantă în duh, s-a alcătuit.

Aici sunt toate cele necesare unei Biserici Ortodoxe, dar cumva mai mici, în miniatură. Ceea ce ajută enorm pe cel care se roagă acolo. Faptul că va trebui, cel care se roagă, să coboare câteva trepte și să intre într-o penumbră solemnă și tăcere impunătoare, va spori atmosfera de evlavie. În plus, icoanele capelei, făcute de „amatori” credincioși, sunt de o frumusețe și eleganță efectiv sfășietoare.

Atmosfera din capelă te poartă cu duhul la frescele bizantine de la Ravenna, la evlavia de la Assisi și, fără îndoială, la peștera din Bethleem. Împrejurarea că, în acest moment, Liceul teoretic din Bozovici se află, efectiv, așezat pe o capelă, pe un spațiu sfânt, este mai mult decât simbolic. Această așezare este semn de trăire în credință și tradiție. Iar prezența acestui loc sacru va impune încă mai mult, va îndemna încă mai mult la seriozitate și stăruință în bună cuviință și învățatură.

Conducerea liceului și întregul corp profesoral, dar și elevii care, cot la cot, au muncit pentru a face cu putință, pentru a aduce în existență capela, merită toată lauda. Un cuvânt special de laudă merită însă preotul profesor dr. Petrică Zamela, una dintre cele mai remarcabile personalități ale generației tinere de intelectuali din Almaj și o mare promisiune pentru viitorul culturii Banatului montan și a celei românești, în general. Rolul său în deschiderea capelei a fost esențial și tot el este cel care o schiește cu vrednicie spre binele elevilor, al liceului și al tuturor celor care se roagă în acest nou monument de credință și tradiție vie, nepieritoare.

„Bolnav am fost și M-ați cercetat”*

(Matei 25, 36)

Avea grijă de cei bolnavi este o mare virtute. În Teologia Morală este considerată una din faptele milei trupesti. Impulsul interior pentru această lucrare ar trebui să fie dragostea creștină, dar, dacă din punct de vedere duhovnicesc n-am ajuns la această măsură, să fim măcar pragmatici: slujindu-i pe bolnavi îl slujim pe Domnul Hristos și ajungem în paradisi.

Gândindu-ne că omul bolnav are și suflet și trup, realizăm că suferința este și spirituală și trupească. De aceea, pe lângă doctorul trupurilor este importantă în spital și prezența preotului. La urma urmei, Doctorul cel Mare, care vindecă și sufletele și trupurile, este Mântuitorul.

Sfântul Chiril al Ierusalimului spune în acest sens un lucru important: „În limba ebraică *Isus* înseamnă *Mântuitor*, iar în limba greacă *Cel care vindecă*. Căci El este doctorul sufletelor și al trupurilor și tămăduitorul celor ținuți de duhuri rele. El vindecă și ochii orbilor, dar, în același timp, luminează și mințile. El este doctorul schiopilor, dar îndreaptă și picioarele păcătoșilor spre pocăință. Spune paralicului să nu mai păcătuiești; dar spune și ia-ți patul tău și umblă. Pentru că trupul lui se paralizase din pricina păcatului sufletului, a vindecat mai întâi sufletul, ca să aducă prin asta vindecare și trupului”¹. Așa că tămăduirea trupească e legată de tămăduirea sufletească.

Știm că rolul doctorului în tămăduirea trupului este esențial, dar nici prezența preotului nu este de neglijat. De aceea, Isus Sirah ne sfătuiește: „Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul” (Sirah 38, 1). Cadrele medicale au o misiune extraordinară, mai ales dacă știința este dublată și de un suflet sensibil. De pildă, un invalid de război, fiind întrebat care a fost cea mai fericită perioadă din viața lui, a răspuns: atunci când, rănit fiind, am fost

internat la un spital din Elveția. Acolo, modul de a se comporta al unei surori medicale l-a marcat pentru întreaga viață.

În lumea noastră ne dăm seama de precaritatea sănătății. Sănătatea „nu există niciodată în mod absolut și totdeauna nu este altceva decât un echilibru parțial și provizoriu și, chiar s-ar putea spune, o stare de mai puțină boală”² sau „sănătatea nu este niciodată altceva decât un echilibru parțial și provizoriu între forțele vieții și alte forțe care i se opun, cele dintâi neavând decât o fragilă supremație”³.

În această situație realizăm că Dumnezeu le dă posibilitatea și medicilor și preoților să-și reverse din plin mângâierea doctoricească și duhovnicescă asupra celor bolnavi. După cum pe bună dreptate afirmă Larchet, în virtutea faptului că Hristos și-a asumat întreaga

omenire, „orice rău făcut unui om, nu doar sufletului său, ci și trupului, îl rănește pe Hristos, la fel cum orice bine, trupesc sau sufletec făcut omului, se adresează, prin el, lui Hristos”⁴.

În istoria creștină sunt cazuri de medici celebri care au făcut o misiune evanghelică de excepție și sunt cazuri de clerici care au mers până la jertfirea sănătății lor: dacă ar fi să-i amintim doar pe Sfântul Luca al Crimei din spațiul Răsăritean, sau pe Damian Leprosul din spațiul Apusean, care a slujit într-o leprozerie, fiind sigur

că se va contamina și va muri.

Noi ne îngăduim să fim idealisti și să visăm cum lucrul acesta se reeditează și astăzi, într-o lume pragmatică și secularizată. Eu cred că lucrul acesta l-a gândit Domnul Profesor Radu Gelu Buta, chiar dacă nu l-a exprimat cu voce tare, atunci când a pus la cale aceste Simpozioane anuale intitulate *Medicii și Biserica*. Noi îl rugăm pe Dumnezeu ca toată această strădanie să dea roade.

†ANDREI

Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului
și Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului

¹ Prezentare susținută în cadrul Simpozionului de Medicină și Teologie de la Bistrița în data de 16 mai 2013.

² Sf. CIRIL AL IERUSALIMULUI, *Catehezele*, EIBMBOR, București, 1943, p. 236.

³ JEAN-CLAUDE LARCHET, *Teologia bolii*, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2005, p. 59.

⁴ *Ibidem*, p. 9.

⁵ JEAN-CLAUDE LARCHET, *Semneficția trupului în ortodoxie*, Editura Basilica, 2010, p. 62.

Simpozion de Medicină și Teologie

(Bistrița, ediția a XII-a)

Andreea Păgășan, Alexandra Andereș

In Bistrița s-a desfășurat, în perioada 13-14 mai, cea de a XII-a ediție a Simpozionului ortodox de medicină și teologie organizat de Arhiepiscopia Ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului, în colaborare cu Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Babeș-Bolyai”, Protopopiatul Bistrița, Societatea Română de Bioetică, Uniunea Medicală Balcanică din România, Asociația Medicală Română filiala Bistrița și Spitalul Județean de Urgență Bistrița. Coordonatorul principal al activităților organizatorice pregătitoare ale simpozionului a fost și în acest an d-ul prof. univ. dr. Mircea Gelu Buta.

Simpozionul a fost găzduit de saloanele hotelului Metropolis din municipiu și în cadrul său au avut loc comunicări științifice, mese rotunde, dezbateri și discuții pe cele două teme ale secțiunilor principale: „Creștinul în fața suferinței și a morții” și „Biserica în spital (Diaconie, Taumaturgie)”. Au participat zeci de teologi, medici, psihologi din majoritatea centrelor universitare din țară, precum și oaspeți din străinătate.

În prima parte a Simpozionului de Medicină și Teologie de la Bistrița a fost abordată de către participanți tema: „Comunicarea cu pacientul în fază terminală și familia acestuia”, dezbateri moderată de prof. univ. dr. Nicolae Miu și Gheorghe Borcean. În această secțiune au susținut comunicări pr. conf. dr. Cristian Sonea, prodecanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, Liviu Petcu de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași, pr. Mihai Valică de la Universitatea Albert Ludwig din Freiburg, Germania și Valeriu Lupu de la Spitalul Județean Vaslui. Invitații au discutat despre consilierea bolnavilor în fază terminală, despre dilemele duhovnicesci și bioetice presupuse de stadiul terminal, precum și despre rolul medicului și al preotului în actul medical. În cadrul sesiunii de comunicări pr. conf. dr. Ștefan Iloaie, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a prezentat un studiu calitativ privind dificultățile întâmpinate de preoții din spitalele din județul Cluj.

În cea de a doua parte a dezbaterilor a fost abordată problematica medicală, juridică și teologică a stărilor terminale. Au susținut comunicări științifice pr. conf. dr. Ștefan Iloaie, cancelarul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, pr. asist. dr. Grigore Dinu Moș de la aceeași facultate, Oliviu Pascu de la Universitatea de Medicină și Farmacie din Cluj-Napoca, Claudia Ordean de la Institutul Oncologic „Ion Chiricuță” din Cluj-Napoca și Silviu Morar de la Facultatea de Medicină din Sibiu. Au urmat apoi discuții despre aspectele medicale, juridice și teologice asupra morții cerebrale, precum și despre atitudinile sociale și ale mass-mediei privind suferința și finalul vieții la persoanele publice.

Ultima zi a simpozionului a debutat cu o slujbă de Te Deum oficiată de ÎPS Andrei, urmată de o sesiune de comunicări pe tema „Biserica în spital”, moderată de Înaltpreasfinția Sa alături de alți participanți. După slujba de Te Deum, Mitropolitul Andrei a adresat celor prezenți un cuvânt prin care și-a exprimat bucuria participării la cea de-a 12-a ediție a Seminarului: „Mă bucur mult că, încă odată, domnul director Buta ne adună la Bistrița la o întâlnire științifică, care din acest punct de vedere își are importanța ei, dar din punct de vedere duhovnicesc ne creează aici o comuniune frumoasă, care apropie sufletele oamenilor și le întărește”. Cu acest prilej, ÎPS Andrei i-a acordat domnului Vasile Astărăstoae, președintele Colegiului Medicilor din România, distincția „Crucea Transilvană”.

A fost prezent la dezbaterile din cea de a doua zi a simpozionului de medicină și farmacie din Bistrița și PS Episcop Vasile Someșanul. Au prezentat comunicări științifice pr. prof. univ. dr. Ioan Chirilă, președintele Senatului Universității „Babeș-Bolyai”, pr. prof. univ. dr. Stelian Tofană, pr. prof. dr. Alexandru Moraru și pr. prof. univ. dr. Ioan-Vasile Leb de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca și Vasile Astărăstoae de la Universitatea de medicină și farmacie din Iași. Seminarul de Medicină și Teologie de la Bistrița s-a încheiat în jurul orei 12, cu o conferință susținută de actorul Dan Puric, pe tema: „Suferința în închisorile comuniste”. Cu același prilej, Corala Psalmodia Transilvanica, dirijată de pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, a susținut un concert religios în care au fost interpretate piese specifice perioadei liturgice.

Părintele Rafail Noica a conferențiat la Cluj-Napoca

Andreea Păgășan

Mii de credincioși au participat joi, 30 mai 2013, la conferința „S-a dus să-L vadă precum este”, susținută de Părintele Rafail Noica în sala Auditorium Maximum a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. Datorită numărului foarte mare de oameni veniți din alte județe ale țării și chiar din străinătate, sala a devenit neîncăpătoare. Astfel, organizatorii au instalat în foaierea Colegiului Academic un videoproiector, pe care a fost transmisă conferința susținută de părintele Rafail Noica.

Evenimentul a avut loc la inițiativa Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, și cu participarea Facultății de Teologie Ortodoxă din municipiu, și a fost prilejuit de împlinirea a 20 de ani de la mutarea la Domnul a Arhimandritului Sofronie Saharov.

În debutul întâlnirii duhovnicești, ÎPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei i-a mulțumit părintelui Rafail că a acceptat invitația de a veni la Cluj și de a vorbi despre virtuțile marelui părinte duhovnicesc, Sofronie Saharov. Părintele Rafail Noica, un adevărat trăitor al Ortodoxiei și un viețuitor al unei sihăstrie din zona Lăzești, Munții Apuseni, a elogiat personalitatea marelui părinte duhovnicesc al Bisericii Ortodoxe Sofronie Saharov

și a arătat viața plină de virtute și de sfințenie a părintelui său îndrumător, lângă care a ucenicit mai bine de 30 de ani. Despre conferința a oferit amănunte ÎPS Mitropolit Andrei: „Se împlinesc în luna iulie 20 de ani de când a plecat la Domnul Arhimandritul Sofronie Saharov, un părinte duhovnicesc bine cunoscut în lumea noastră, întemeietorul mănăstirii de la Essex, din Anglia. Cu acest prilej, unul dintre cei ce l-au cunoscut cel mai bine, unul dintre ucenici lui, părintele Rafail Noica... va încerca să sublinieze virtuțile pe care acest mare părinte duhovnicesc le-a avut.

Foto: Daniel Rus

Acum eu îmi permit să spun că și Pr. Rafail este pe măsura lui. Eu nu l-am cunoscut pe Arhimandritul Sofronie Saharov, însă îl cunosc foarte bine pe părintele Rafail și pot afirma că ceea ce a fost tatăl lui pe tărâm filosofic, este el pe tărâm duhovnicesc”.

„S-a dus să-L vadă precum este”

Douăzeci de ani de la trecerea întru cele veșnice a Părintelui Sofronie Saharov (1896-1993)

Fragment din conferința părintelui Rafail Noica, 30 iunie 2013, Sala Auditorium Maximum, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca.

IPS Andrei: Astăzi, pentru noi este o zi de sărbătoare. Părintele Rafail a venit la Cluj... pentru ca împreună să punctăm acest moment important din viața spirituală a Bisericii Ortodoxe: trecerea a douăzeci de ani de la plecarea în eternitate a părintelui Sofronie Saharov [11 iulie, 1993].

Pr. Rafail: Mulțumesc Înalț Preasfințite! Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toți! Mă bucur să văd atâta căuta-

Foto: Daniel Rus

re, până la urmă, către părintele Sofronie... Treizeci de ani am fost lângă părintele Sofronie, treizeci de ani în care îl auzeam vorbind sau citeam din scrierile lui și aș fi dorit ca lumea întreagă să audă cuvintele acelea. Dar bineînțeles că, născut pe pământurile acestea și în neamul acesta românesc, mai întâi de toate mă gândeam: „O, de s-ar auzi în România cuvintele astea!”. De ce?, nu știu. Eu nu știam prea multe despre Biserica atunci când am plecat din România, dar simțeam că ce auzeam noi de la părintele era ceva rar, era ceva de calitate, care convingea sufletul și, parcă, convingea până și oasele, ceva ce nu auzisem de la alții, ceea ce nu auzisem nicăieri. Aveam douăzeci de ani când l-am întâlnit pe părintele Sofronie. Și, mai târziu, în viața mea am socotit că m-am născut când l-am cunoscut pe părintele Sofronie. Poate că eu n-am fost chiar ca toți ceilalți copii: când m-am născut aveam douăzeci de ani. Ani mai târziu, mulți ani mai târziu, mi-am dat seama ce spunea. Păi nu asta înseamnă „părinte duhovnicesc”? Și mi-am amintit că Sfântul Pavel zicea: „De veți avea zece mii de povățuitori întru Hristos, dar părinți nu aveți mulți, că eu, unul, v-am născut întru Domnul”. Și mi-am dat seama că viața Duhului se aseamănă întru toate cu viața pe care o cunoaștem noi, viața asta pământească, trupească, adică există o realitate în paternitate. Și de atunci mi-am dat seama că există o realitate în tot ce este duhovnicesc, care pentru noi este ceva abstract, ceva necunoscut, pentru majoritatea dintre noi, îndrăznesc să zic, pentru ca după aia să-mi dau seama că

materia, pământul, trupul, nu sunt decât un simbol al adevăratei vieți, care viață este în Duh. Aș zice că asta, pe scurt, ar fi ce a însemnat pentru mine și pentru noi toți părintele Sofronie. Zic „noi toți”, adică toți cei care am rămas împrejurul lui. Și nu numai obștea, ci și cei care au rămas prieteni ai mănăstirii și care, chiar dacă locuiau departe, ne mai cercetau din când în când. Câte unul a luat câte un cuvânt de la părintele Sofronie. Și cuvântul ăla a fost linia vieții lui și toți printre cei care au trăit din cuvântul părintelui Sofronie, poate care s-au născut de la părintele Sofronie, sunt și ei incluși în acest „noi”. Dar zic acestea pentru că au fost și mulți care au venit la noi și care n-au găsit nimic interesant sau vrednic, și au plecat. Au fost o sumedenie de tineri care au venit și au plecat din diferite pricini... Dar pentru cei care au rămas lângă părintele Sofronie cred că asta a însemnat el. Pentru noi toți.

Douăzeci de ani de la trecerea întru cele veșnice a părintelui. Titlul zilei de azi și al cărții [S-a dus să-L vadă precum este] mi-a amintit de condaclul Sfântului Siluan: „S-a dus să-L vadă precum este...” Într-un sens, L-a văzut precum este, încă de acum. Și către o viață care duce către aceasta ne-a povățuit și ne-a îndemnat pe toți. Ce este Biserica? Biserica este mama noastră. Este, sub alt aspect, pântecul acestei zidiri a lui Dumnezeu, prin care zidirea asta sau, mai bine zis, Dumnezeu prin ea, ne naște întru cele veșnice. Mîntea părintelui Sofronie era întotdeauna către cele veșnice, iar cele pământești, foarte apreciate de el, dar trecătoare. Și dacă trecătoare, sunt clipe în care trăiești și deja au trecut, după cum spune el în cartea lui, intitulată *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, care este de fapt autobiografia lui. Dar, tipic părintelui Sofronie, o autobiografie care nu ne dă multe date istorice, căci gândul lui era la cele veșnice. E o autobiografie duhovnicească. El nu se cobora prea ușor la lucruri mai prejos de cele veșnice. În același timp, spunea părintele uneori, mai ales la început, în anii '60, când toți eram tineri și - teamă mi-e că pot să zic și pentru

În cadrul cuvântării sale, părintele Rafail Noica a făcut referire și la anumite momente petrecute alături de părintele Sofronie în cei 30 de ani de ucenicie, precum și câteva îndemnuri și sfaturi oferite de acesta, de-a lungul timpului, ucenicilor săi și altor persoane care l-au căutat, pentru aducerea lor la dreapta credință și descoperirea cu adevărat a Dumnezeului Cel viu. Părintele Rafail Noica i-a îndemnat în cuvântul său duhovnicesc pe toți cei prezenți să înceapă să vadă cu alți ochi relația lor cu Dumnezeu, să aibă o nouă înțelegere a rânduielilor Bisericii, iubind pe aproapele și pe Dumnezeu. La final, pr. Rafail Noica a răspuns întrebărilor venite din partea celor prezenți, oferindu-le sfaturi și îndemnuri duhovnicești.

Totodată persoanele care participat la conferință au putut cumpăra cartea *S-a dus să-L vadă precum este*, tipărită cu binecuvântarea ÎPS Părinte Andrei la Editura Renașterea, în traducerea din franceză a Anielei Siladi. Volumul conține mai multe articole, studii, evocări și diferite amintiri despre părintele Sofronie Saharov, publicate de-a lungul timpului în revista *Buisson Ardent* a Asociației „Sfântul Siluan”. Cartea conține și o prefață a Părintelui Mitropolit Andrei și un cuvânt al părintelui Rafail Noica rostit în 2007 la Simpozionul dedicat părintelui Sofronie, care a avut loc la Atena. Textul părintelui Rafail Noica se intitulează „Cuvântul Proorocesc și trăirea harului după Arhimandritul Sofronie”. Potrivit părintelui Cătălin Pălimaru, directorul Editurii Renașterea, prin această carte s-a donit semnarea a ceea ce a însemnat teologia, opera și trăirea părintelui Sofronie Saharov pentru viața Bisericii Ortodoxe din secolul al XX-lea.

frații mei - când toți eram niște proști, că nu înțelegeam multe lucruri ale vieții destul de adânc, spunea altora, așa, în fața noastră, răsând: „Eu pentru ei trebuie să fiu nu numai un părinte, trebuie să le fiu și mamă”. Dar ani de zile mai târziu mi-am dat seama că era serios cuvântul acesta, mult mai serios decât părea și probabil că el îl trăia serios și adânc, dar îl spunea așa, ca o glumă.

Ce înseamnă „ca o mamă”? Ziceam că el nu se cobora ușor la amănunte trecătoare ale vieții, dar ținea cont de ele. Și se ocupa de fiecare în măsura în care omul se poate ocupa. Și avea deja o vârstă. L-am cunoscut la 66 de ani. În măsura în care omul se poate ocupa, era foarte grijuliu față de, hai să zicem, pușorii lui, ca o mamă. Și se ocupa de fiecare amănunt. Îmi amintesc că, într-o zi, seara, destul de târziu, a venit din Franța o soră care acum este soră la mănăstirea noastră și călătorese mai toată ziua. Atunci nu se prea călătorea încă cu avioane, nu știu exact dacă a venit cu trenul și cu vaporul... În sfârșit, a venit seara și era post - nu știu exact dacă era în perioada unui post sau dacă era o zi de post, miercuri sau vineri - și eram singur în bucătărie. (Părintele Sofronie locuia într-o casă, alături de mănăstire, de unde niște vecini pleaseră și Dumnezeu ne-a miluit s-o putem cumpăra și a fost casa lui de retragere, lângă mănăstire, la vreo o sută de metri.) Și primesc pe sora aceasta, pe care o cunoșteam de mai multă vreme. Scot acolo ceva de mâncare. Nu știu, i-am făcut poate un ceai... Și, la un moment dat sună telefonul. Mă duc să răspund. Părintele Sofronie: „A venit cutare?” „Da, a venit.” „Știi ce, deschide-i o cutie de sardele”, zice. „Bine!” Și mi-a dat câteva instrucții,

Foto: Daniel Rus

am făcut ceea ce mi-a zis, i-am deschis o cutie de sardele, i-am oferit, așa, după călătorie, să se odihnească, și s-a retras. După câțiva ani, mai târziu, când devenise soră de-a mănăstirii, mi-a amintit de ziua aceea și mi-a spus că era obosită, hămesită și că tare ar fi vrut să mănânce ceva pește, sau așa ceva, dar era vineri, sau nu știu ce era. Dar părintele Sofronie, ca și cum știa de departe, a dat un telefon și spune: „Fă asta!”. Ca și cum știa. Acest „ca și cum” s-a întâmplat de atâtea ori, că am înțeles că „știa”. Știa, nu-l puteai păcăli. N-avea aerul că ar fi ceea ce ne închipuim noi că ar fi un străvăzător sau așa ceva. Dar nimic nu-i scăpa.

Text cules de pr. Florin-Cătălin Ghîț

Breviter

Eroii nu au dreptul să plângă

Aurel Sasu

Lncet, încet, Mitropolitul Bartolomeu Anania începe să fie uitat. Nu e o constatare, este un fapt. Porunca divină, cum se știe, reclamă iubirea aproapelui. Or, iată, după numai doi ani, Mitropolitul e prea departe de noi să mai poată fi iubit. De ce? Din multe motive, despre care voi vorbi cu alt prilej! Să ne amintim, totuși!

La 1 iunie 1946, președinte delegat al Centrului studentesc „Petru Maior”, tânărul student la medicină declară greva de protest și revendicarea a studenților din Universitatea Daciei Superioare. Doar cu câteva zile înainte, fusese devastat Căminul „Avram Iancu” și fusese arestați patru spre zece martori nevinovați, din ordinul abia instalatei administrații comuniste. Călugărul sărac, venit să studieze medicina, s-a trezit, deodată, în postura de erou național, furat de văltoarea evenimentelor și de ieftine orgolii regretate mai târziu. La 25 de ani, apăruse, plin de curaj, onoarea studenților în fața teribilului Ministru de Interne, Teohari Georgescu, vorbi-se revoltat din balconul Prefecturii și ținuse, în amfiteatrul Colegiului Academic, un discurs de patru ore și jumătate în delirul admirativ al tinerilor insurgenți. Acolo îl surprinde vestea exmatriculării din Universitate, la inițiativa duplicatarului rector Emil Petrovici (după o „confruntare dramatică” chiar în biroul acestuia!). Exmatricularea urma să aducă arestarea, întreruperea studiilor, iar întreruperea studiilor, compromiterea vechilor făgăduințe de carieră literară. Urmează cel dintâi episod al pribegiei clujene: hotărârea de a conduce greva până la capăt, prin asumarea unei greuri de imaginat aventuri conspirative. Părăsește orașul și se instalează, incognito, în Mănăstur (la vremea aceea, o comună), sub protecția binevoitoare a unui inginer agronom. De unde, hăituit, și cu poliția pe urme, și-a căutat refugiu sub sprânceana muntelui, într-o colibă din frunzari și crengi, în Pădurea Popilor. Aici va fi cartierul general al rezistenței până la plecarea „îngerului cu barbă” din oraș. În alt exil, în alte pribegii. De-a lungul anilor, m-am oprit de-atâtea ori în fața enigmaticului adăpost. Nu c-ar fi existat. Ghicisem un loc în care imaginația îmi spunea c-ar fi putut să fie încă vie trăirea vechilor utopii, spaime și tăceri. Astăzi, când scriu aceste rânduri, pădurea se desfată în calma semeție a verdeții crud. Plutește peste ea doar memoria senină a jertfei și a dragostei de oameni. În toamnă, pe acest plai de anticipare sfântă, admiratorii de ieri și de azi vor fi chemați să ridice o troiță.

Paradoxul înstrăinării

Nicolae Turcan

S-a vorbit mult despre conceptul de înstrăinare sau de alienare, în special în legătură cu filosofia marxistă. Pretențiile discursului marxist sunt mai mult decât punerea unui diagnostic: odată stabilită definiția înstrăinării muncitorului, nevoia unei soluții devine atât de urgentă, încât marxismul consideră că trebuie impusă cu forța. Omul se înstrăinează de adevărata sa natură prin muncă, spune Marx, dar faptul acesta va dispărea de la sine odată cu evoluția societății și abolirea capitalismului. Violenta revoluționară apare în acest punct al necesității abolirii capitalismului și e justificată de faptul că „evoluția” către comunism trebuie forțată să vină, pentru că e pe cât de științifică, pe atât de logică, de vreme ce materialismul dialectic și istoric o explică atât de convingător. Nu este locul aici pentru detalii și pentru critica acestei teorii. Am dorit doar să subliniem caracterul *alienat* al omului și să ne întrebăm dacă acesta nu e cumva o trăsătură definitorie, care depășește cu mult raporturile muncitorului cu capitalul, cu munca sa, cu propria-i natură și cu ceilalți, cum consideră Marx. Este omul, așadar, un animal rațional înstrăinat?

Dacă răspunsul este afirmativ, atunci trebuie acceptată existența unui *acasă* către care omul ar trebui să se îndrepte. În măsura în care îl definește pe om fie și parțial, înstrăinarea ar trebui deci să apară sub forma căutării continue a unui *acasă*. Dar oare nu-i atitudinea creatoare a omului tocmai așa ceva? Nu-și clădește omul arhitecturi fascinante prin orașele sale și prin creațiile sale culturale, pentru a locui în ele? Dacă s-ar opri din a crea, am putea conchide că ieșirea din înstrăinare a avut loc, că civilizația și cultura i-au fost omului suficiente. Dar locuirea sa nu-i convingătoare nici măcar pentru el însuși, în măsura în care fractura interioară a înstrăinării de sine rămâne în lucru. E ca și cum creativitatea umană și continua căutare a sensului ar face casă comună cu stările angoasante: chiar și în trândăvie și nonsens, chiar în acedie adâncă – adică atunci când refuză ori e incapabil să-și mai construiască în mod cultural și civilizatoriu ieșirea din înstrăinare –

omul nu-și poate șterge sentimentul *inadecvării* la lume, care dezvăluie astfel alienarea sa insolubilă.

Credința creștină clarifică în acest punct lucrurile: fiind creat după chipul lui Dumnezeu, omul se străduiește să ajungă la asemănarea cu El prin practicarea virtuților și printr-o viață ce tânjește după sfințenie. Înstrăinarea sa e justificată de căderea din rai, cădere a cărei putere explicativă rămâne deplină, chiar și pentru cei mai puțin credincioși (precum Cioran, de exemplu, care credea în forța explicativă a păcatului originar). De aceea, înstrăinarea nu dispăre cu adevărat niciodată, iar în modul lui cel mai propriu, omul va trăi cu această fractură a înstrăinării în el însuși, cât timp se va afla sub cer. Cu toate acestea, chiar atunci când omul crede și știe despre alienarea sa, dorința de a o depăși nu dispăre: aici își găsește locul toate promisiunile de fericire mundane sau extramundane pe care le-a cunoscut și le va cunoaște istoria. Credința are avantajul de a descrie acest *acasă* în termenii și sensurile oferite de Revelația biblică: sfințenia este adevărata natură, de aceea înaintarea pe calea ei nu poate fi decât o anihilare a înstrăinării, o regăsire de sine deodată cu regăsirea lui Dumnezeu.

Numai că această ieșire creștină din înstrăinare, pentru realizarea „omului nou” paulin, presupune o continuă luptă cu ceea ce deja suntem, cu patimile și dependențele noastre, cu alte cuvinte presupune asumarea suferinței. Cine nu știe însă că suferința și înstrăinarea sunt una? Nu găsim aici un paradox deplin? *Ieșirea din înstrăinare prin viețuirea creștină nu înseamnă oare asumarea înstrăinării ca suferință?* E punctul în care ar trebui să-l ascultăm pe Sf. Siluan Athonitul: „Ține-ți mintea în iad, și nu deznădădui!”. Prin suferință, înstrăinarea rămâne, doar că, în momentele de grație, e copleșită de harul lui Dumnezeu. Suferința locuiește cu noi în orice *acasă*. Suntem ceea ce suntem și vom fi ceea ce nădăduim să fim, prin credință și dragoste, dar, atâta timp cât rămânem în această lume, viața noastră va fi înfruntată de stranietatea suferinței: chiar pe drumul ascetic al îndumnezeirii – sau poate mai ales aici! – va trebui să-i tolerăm existența. Nu, Marx nu avea dreptate: înstrăinarea nu va dispărea odată cu vreo nouă societate, fie ea și imposibila societate comunistă, ci va rămâne aici, în noi, chiar când ne credem și ne vrem *acasă*. Acesta este paradoxul pe care trebuie să-l înfruntăm în viețuirea creștină cu toată luciditatea, nădăduind în același timp ca harul lui Dumnezeu să ivescă din când în când, printre faliile înstrăinării noastre, lumina adevăratului *acasă*.

Mărturia de credință a unui cântăreț de operă

Mircea Gelu Buta

Samenii încearcă să-și exprime credința în diverse forme și locuri. Unii o descoperă în suferință, alții în pietate și smerenie, iar alții, ce-i drept puțini, o întrevăd în starea de voieșie, urmând sfatul Mântuitorului care ne spune: „*Bucurați-vă!*”

În *Jurnalul fericirii*, părintele Nicolae de la Rohia îi îndeamnă pe credincioși să caute „*isihia*”, adică fericirea, pretutindeni, nu numai la Sfântul Munte. Probabil că la acest lucru s-a gândit și maestrul Constantin Pavel când, în toamna anului 1926, regiza pe scena Operei Naționale Române din Cluj spectacolul „*Le jongleur de Notre Dame*”, transpunerea scenică a unei binecunoscute nuvele a lui Anatole France, inspirate din Pateric.

Măscăriciul, admirabil interpretat de Constantin Pavel, face ce știe mai bine și ce poate, în fața icoanei Maicii Domnului cu Pruncul, aducându-și prinosul pe singurul drum ce-i stă deschis, cel al giumbușlucurilor, adică saltimbancul nu voia să ofere alt cult Fecioarei decât dansul său în fața icoanei, exprimându-și astfel iubirea-i plină de viață.

Priorul, ascuns după un stâlp, privește îngrozit spectacolul, însă, spre surprinderea tuturor, Pruncul începe să rădă și să bată din palme, iar Maica Sa șterge cu marama ei sudoarea sfintei nevoi de pe fața saltimbancului¹.

Cu siguranță că maestrul Constantin Pavel a dorit să exprime public că cei care consideră că opera este o blasfemie, fac parte din familia aceluiași ofițier ignorant, înrobitor al regulamentelor. Montarea scenică a lui Constantin Pavel, „*făcută cu mult simț... în favoarea construirii Catedralei Ortodoxe Române din Cluj*”², probabil că era dorită de acesta ca o ofrandă adusă lui Dumnezeu, care a fost extrem de generos cu el. S-a străduit și a reușit astfel să realizeze... „un impresionant joc de scenă, redând cu măiestrie simțirea zburcumatului

jongler”³. Punctul culminant a fost atins în actul III, în care splendida arătare a Sfintei Fecioare a reușit să uimească publicul⁴.

De fapt întreaga orchestră dirijată de Jan Bobescu a cântat „cu multă virtuozitate”⁵, iar la reușita premierei au contribuit scenograful Walter Widmann și maestrul de cor Herman Klee⁶.

În ciuda străduințelor „sala nu a fost plină cum ar fi trebuit. Nici nu ne mirăm de altfel, căci nu mulți și-au putut permite luxul de a fi prezenți, pe lângă prețurile colosale ce au fost fixate pentru această premieră dată în favorul clădirii Catedralei Ortodoxe Române din Cluj. Poate chiar și acest fapt a reținut pe mulți dintre amatori de naționalitate străină să meargă la această premieră știind scopul reprezentației care sperăm ca în viitor să aibă un public numeros, însă cu prețurile obicinuite ale reprezentațiilor operi”⁷.

Acesta a fost ultimul rol pe care Constantin Pavel l-a interpretat în calitate de tenor. Cariera sa interpretativă, începută cu Radames și încheiată cu jonglerul, reprezintă, desigur, evoluția spiritului și caracterului său atât de profund care, cum singur mărturisea „*trăiam rolul din momentul ce-i îmbrăcam costumul și-mi puneam grima acestui rol. Simțeam absolut figura și sufletul eroului întrupat...*”⁸.

Admis fiind că o personalitate de excepție are dreptul să manifeste un caracter tot atât de neobișnuit, putem spune de la bun început că un artist dăruit atât exclusiv muncii sale, punând o atât de lucidă intensitate în interpretarea muzicală și dramatică, reușind de altfel să ridice prin prezența lui prestigiul unui spectacol, reprezintă în ochii publicului un ideal. Deși din păcate, așa cum s-a exprimat cu nostalgie Constantin Pavel, „...prezentarea artei noastre este efemeră și durează cât un spectacol...”, îmi place să cred că Dumnezeu a făcut o excepție cu acest mare tenor și regizor român de operă, care a știut, prin tendința spre perfecțiune a artei sale, să devină un binefăcător al oamenilor, redându-le acestora fericirea.

Constantin Pavel (1884 - 1945)

¹ BB „*Jongleurul de la Notre-Dame*”, de JULES MASSENET, în *Societatea de mâine* III, 50, 13 dec. 1925, p. 873.

² *Clujul Românesc* III, op. cit., p. 2.

³ *Opera Română*, „*Jongleurul de la Notre-Dame*” miracol în 3 acte de Jules Massenet, în *Patria*, VIII, 264, 4 dec. 1925, p. 2.

⁴ *Ibidem*.

⁵ „*Prima premieră a Operei Române*”, în *Clujul românesc*, ziar independent, Cluj, 6 dec. 1925, nr. 49.

⁶ SUSANA COMAN BOSICA, *Înfruntarea Operei Naționale din Cluj 1929*, Ed. Cartea Casei de Știință, Cluj-Napoca, 1999, p. 143.

⁷ N. STENIȘKOT, *Jurnalul fericirii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1991, pp. 176-177.

⁸ *Clujul Românesc*, III, 49, 6 dec., 1925, p. 2.

Preotul Vasile Coția, adormit în Domnul (1957-2013)

Pr. Vasile Nemeș

Părintele Vasile Coția de la parohia Sfântul Nicolae din Cluj-Napoca s-a născut la data de 12 septembrie 1957, în localitatea Feldru, jud. Bistrița-Năsăud din părinții Octavian și Nastasia. A urmat școala

primară și gimnazială în localitatea natală în perioada 1964-1973, după care, însuflețit de atmosfera de evlavie și credință din familie, manifestând vocație pentru misiunea preoțească s-a îndreptat spre Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca. Astfel, în urma examenului de admitere, a urmat cursurile acestei școli în perioada 1973-1978, obținând la examenul final de diplomă media 9,20.

După efectuarea stagiului militar, a urmat timp de patru ani cursurile Institutului Teologic de Grad Universitar din Sibiu pe care le-a absolvit în anul 1983, când și-a susținut teza de licență cu titlul „Istoria vieții bisericești din Țara Năsăudului”, notată cu 100, încheind ca șef de promoție.

În anul 1980 s-a căsătorit cu tânăra Pașcu Mărioara din aceeași localitate, Dumnezeu binecuvântându-le căsnicia cu doi copii: Vasile (1985) și Horia Nicolae (1993).

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Teofil Herineanu, apreciindu-i rezultatele de excepție la învățătură și purtare din timpul anilor de studii l-a numit preot la parohia Sfântul Nicolae din Cluj-Napoca. Înaltpreasfinția Sa l-a hirotonit diacon în biserica parohială în data de 27 decembrie 1983, iar după trei zile, în 30.12.1983, l-a hirotonit preot în Catedrala Arhiepiscopală.

A urmat cursurile de doctorat în Teologie la Institutul Teologic Universitar din Sibiu (1985-1988) și în perioada 1992-1996 a urmat cursuri de specializare pentru doctorat în domeniul Patrologiei la Universitatea Martin Luther Bound din Erlangen - Germania.

Pentru o scurtă perioadă doar de un an (1991) a fost lector la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca după care a rămas pe mai departe preot la parohie.

În anul 1989, în semn de apreciere pentru activitatea sa pastoral misionară, s-a acordat distincția de „iconom”, iar în ultimul timp a activat ca apărător al preoților în Consistoriul Eparhial.

Părintele Vasile Coția a slujit în parohia pentru care a fost hirotonit timp de 30 de ani, până în anul 2008, cu PC Pr. Ioan

Pop și apoi cu subsemnatul. Firul vieții sale s-a rupt însă devreme, la vârsta de 55 de ani, în urma unei boli necruțătoare în zi de duminică, 19 mai 2013, înainte de slujba Vecerniei.

A fost un preot înzestrat de Dumnezeu cu mulți talanți pe care, cu timp și fără timp, s-a străduit să-i fructifice. A fost modest, evlavios, discret, inimos, duios în grai și permanent dispus să vină în sprijinul păstorilor săi, fie vârstnici, tineri sau copii. S-a remarcat de asemeni ca foarte bun liturghisitor și predicator ce avea cuvânt cu putere multă.

A iubit pe Dumnezeu, Biserica și neamul din care a răsărit căutând permanent să-i întărească pe credincioși în credință, nădejde și dragoste și să le aline suferințele prin rugăciunile sale.

Adormitul în Domnul a fost depus marți 21 mai, în biserica Sfântul Nicolae unde seara, după Vecernie a fost săvârșită slujba de pomenire și priveghere de către un sobor de preoți dintre care mulți foști colegi, în frunte cu PC Protopop Gheorghe Braica.

Slujba înmormântării a avut loc miercuri la orele 12 în biserica parohială și a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi, în prezența unui număr mare de credincioși și a rostit un ziditor cuvânt de învățătură duhovnicească.

Dumnezeu să-i așeze sufletul în ceata aleșilor săi, în rândurile celor care au iubit „frumusețea case Sale”, adormiți în Domnul într-o nădejde învierii și a vieții celei veșnice.

Conferința Internațională Poate teologia ortodoxă să fie contextuală?

Abordări concrete din Tradiția ortodoxă (23-28 mai 2013, Cluj-Napoca)

Pr. Florin-Cătălin Ghiș

Conferința Internațională organizată în perioada 23-28 mai la Cluj-Napoca a fost găzduită de Facultatea de Studii Europene și a reunit teologi ortodocși din numeroase țări, pentru a lua în discuție abordarea unor subiecte fierbinți și provocări de anvergură de pe agenda lumii și societății contemporane, din perspectiva Tradiției bisericești și a potențialului patristic al teologiei ortodoxe. Manifestarea științifică s-a desfășurat sub auspiciile Academiei de Studii Teologice din Volos, ale Institutului Român de Studii Interortodoxe, Inter-confesionale și Inter-religioase / INTER (Cluj-Napoca), Orthodox Christian Studies Center of Fordham University (New York), Chair of Orthodox Theology de la Universitatea din Münster, Christian Cultural Center / Institute for the Study of Culture and Christianity (Belgrade), St Andrews Biblical Theological Institute (Moscow) și European Forum of Orthodox Schools of Theology / EFOST (Bruxelles), în colaborare cu Mitropolia Clujului și Facultatea de Teologie a Universității Babeș-Bolyai/UBB (Cluj-Napoca). Conferința a fost finanțată de Secretariatul de Stat pentru Culte, Primăria Cluj, Consiliul Județean Cluj și de diferite mănăstiri și companii. Printre participanții la conferință s-au numărat: pr. dr. Calinic Berger, preot al Episcopiei ortodoxe române din America, dr. Aristotle Papanikolaou, profesor la Universitatea Fordham, New York, Assaad Elias Kattan, profesor la catedra de teologie ortodoxă a Universității din Münster, Gregorios Papatomas, profesor la Institutul „Sfântul Serghie” din Paris.

Joi seara, în data de 23 mai, începând cu ora 18, a avut loc deschiderea oficială a Conferinței, în prezența Înaltpreasfințitului Mitropolit Andrei, a Prorectorului Universității Babeș-Bolyai (UBB), a doamnei prof. univ. dr. Mihaela Luțaș, și a Președintelui Senatului UBB, părintele prof. univ. dr. Ioan Chirilă. Moderatorul serii a fost gazda clujeană a evenimentului și organizatorul principal pe plan local al Conferinței, domnul conferențiar univ. dr. Radu Preda, titularul catedrei de teologie socială din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a UBB.

În cadrul conferinței au fost abordate teme de interes actual printre care drepturile omului sau criza economică, după cum anticipa teologul Radu Preda: „Marea noastră miză este să dăm un răspuns ca și cum l-ar da Hristos în secolul XXI, așa cum l-a dat prin Sfinții Părinți și prin toată tradiția exegetică în primele secole și de-a lungul istoriei. Aceasta este marea miză”. Au fost abordate teme foarte concrete, de la ecologie, până la drepturile omului, de la criza economică până la chestiunea studiilor de gen, adică „au fost trecute în revistă marile capitole: artă, literatură, educație, toate marile teme în care mesajul Bisericii nu are cum să lipsească pentru că sunt teme ce vizează pe om, ortodoxul de zi cu zi, care este fidel tradiției, dar în același timp trebuie să fie și un apostol credibil în societatea în care Dumnezeu i-a îngăduit să trăiască”.

În deschidere, doamna prof. univ. dr. Mihaela Luțaș i-a salutat pe participanți și a subliniat importanța conferinței pentru mediul academic ortodox. Președintele Senatului UBB, pr. Ioan Chirilă a scos în evidență relevanța temei conferinței și importanța ei pan-ortodoxă. În cuvântul de bun-venit adresat, Mitropolitul Andrei a vorbit despre semnificația pastorală și teologică a contextualității, arătând că „Biserica nu doar este contextuală, ci ea trebuie să fie contextuală”, altfel nu este fidelă lui Hristos, Care este același „ieri, astăzi și în veci” (Evr 13, 8). Domnul Radu Preda - director al Institutului INTER - a oferit o scurtă introducere la tema conferinței, remarcând că „Ortodoxia are un mesaj, însă adesea îi lipsește limbajul. Pentru a-l afla, Ortodoxia trebuie să realizeze profund problematica și așteptările modernității târzii în care trăim”.

Amintim, în continuare, pe câțiva dintre cei care au luat cuvântul și temele conferințelor lor. Părintele dr. Igumen Calinic Berger, preot al Diocezei Ortodoxe Române din America (Pennsylvania, USA), a prezentat lucrarea intitulată „Teologia contextuală, gândirea patristică” și triadologia Părintelui Dumitru Stăniloae”. Prof. dr. Aristotle Papanikolaou, profesor de teologie și director cofondator al Orthodox Christian Studies Center (Fordham University, New York, USA) a vorbit despre „Persoană, virtute și război”. Diaconul dr. Paul Paul Gavriluk (Department of Theology, University of St. Thomas Minnesota, USA) a examinat „Contururile epistemologice ale teologiei neopatristice la pr. George Florovsky”.

Apoi, pr. dr. Radu Bordeianu (Associate Professor, Duquesne University, President of the Orthodox Theological Society in America [OTSA], Pennsylvania, USA) a vorbit pe tema: „Sfântul Duh face Biserica contextuală. Diversitate și unitate, harisme și instituție, acum deja dar nu încă”. Dr. John Fotopoulos (Associate Professor, Saint Mary's College, Notre Dame, USA) a vorbit pe tema: „Să ne exersăm în domeniul Scripturii”: Relevanța corespondenței dintre Ieronim și Augustin al Hipponei pentru rezolvarea unor controverse din știința biblică ortodoxă contemporană”. Dr. Michael Hjälm (Decan al Academiei Teologice Sfântul Ignatie, Södertälje, Suedia și Secretar teologic în cadrul Diocezei de Helsinki a Bisericii Ortodoxe a Finlandei) a vorbit despre „Rolul Bisericii în criza financiară. Despre relația dintre prejudiciile morale, comodități și reificare”. Pr. dr. Zosim-Dorin Oancea (Profesor de filozofie a religiei, Universitatea din Sibiu) a prezentat subiectul: „Comuniunea cu Dumnezeu în lume. Criza mediului înconjurător ca provocare a înțelegerii de sine ortodoxe”. Prof. dr. Assaad Elias Kattan (Catedra de Teologie Ortodoxă, Universitatea Münster, Germania) a vorbit despre „Crucea ca «Islam» - abordarea mitropolitului Georges Khodr ca paradigmă a teologiei contextuale”. Conf. dr. Radu Preda a vorbit despre „Drepturile omului ca exemplu de teologie contextuală”. Pr. Hilarion Reznichenko (MA, Academeia Teologică Ortodoxă din St. Petersburg, Federația Rusă) a vorbit despre „Știință și religie: Compatibilitate și echilibru”. Pr. dr. Grigorios Papatomas, Profesor la Facultatea de Teologie a Universității din Atena (Greece), și la Institutul Saint Serge, Paris (France), Președinte al Forumului European al Facultăților Ortodoxe de Teologie (EFOST), Brussels (Belgia), a vorbit despre „Dreptul canonic. Relevanța de azi a canoanelor”. Conf. dr. Cristina Gschwandner (Fordham University, New York, USA) a examinat relația dintre „Filozofie și teologie”. Dr. Vasilios Makrides, profesor de sociologie a creștinismului ortodox (Universitatea Erfurt, Germania) a susținut o lucrare despre „Creștinismul ortodox și științele sociale: sociologie, antropologie socială, știință politică”. Dr. Pantelis Kalaitzidis, Director al Academiei de Studii Teologice de la Volos (Greece) a vorbit despre „Teologie și literatură: Cazul lui Nicolae Steinhardt”.

Duminică, 26 mai, după participarea la slujba vecerniei în Catedrala Mitropolitană din Cluj, Mitropolitul Andrei a oferit un dîneiu în onoarea participanților la conferință, mulțumindu-le acestora pentru participare și contribuțiile științifice.

Consolidarea învățământului confesional la Cluj-Napoca

Pr. Liviu Vidican-Maunci

In perioada interbelică școlile ocrotite și stimulate de Biserica Ortodoxă au fost numeroase, iar în urbea noastră două erau foarte cunoscute: Școala de fete „Doamna Stanca” și Liceul de băieți „Simion Ștefan”. De aceea, unul dintre marii pedagogi ortodocși din anii '30 spunea că „învățământul religios, în școala românească a făcut reale progrese. Căci deși greutățile școlii de după războiu au fost mai mari, atmosfera școlii i-a solicitat mai mult progres în direcția aceasta. După cum am văzut la ameliorarea stării învățământului religios a contribuit atât stăruința preoților ortodocși români din întreaga țară, cât mai ales și organizarea școlilor minoritare din Ardeal, unde învățământul religios n-a putu fi atins, pe motiv de respect confesional, din partea Statului român” (pr. prof. dr. Mihail Bulacu, *Pedagogia Creștină*, 1935, ediție anastatică Școala Brâncovenească, Constanța, 2009, p. 85). Din nefericire, anul 1948, prin deciziile luate de conducerea vremii, a lovit puternic în școlile pomenite de pr. Bulacu, acestea fiind închise.

După căderea cortinei comuniste și instaurarea regimurilor democratice românești au început și marile transformări în sectorul românesc de învățământ. În tăvălugul acesta s-a trezit tărât și învățământul vocațional teologic. Au apărut o seamă de modificări în structura Seminarilor, de la numărul acestora până la perioada de școlarizare a unui elev, de la regimul de internat până la programa școlară, toate acestea indicând o direcție nouă în abordarea învățământului.

Nici Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca n-a scăpat de aceste transformări. Chiar dacă face parte din cele 6 Seminarii, să le spunem istorice, prin strategiile manageriale n-a rămas doar în zona învățământului vocațional, ci s-a extins și spre zona învățământului confesional. Primul pas a fost făcut de echipa managerială condusă de pr. arhid. Marius Picu din 2007-2008, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Bartolomeu, când s-a cerut autorizarea ARACIP pentru ciclul liceal, filieră teoretică, profilul filologie. Intenția inițială se pare că a fost aceea de a se cere

autorizarea și pe științe socio-umane, pe atunci foarte căutate de candidați, dar, din motive pe care nu le cunoaștem, s-a rămas doar la primul profil. Proiectul a fost privit cu multă speranță de unii și cu suspiciune de alții. O parte vedeau în acest proiect reînvierea învățământului confesional sub umbrela temporară a Seminarului, alții vedeau distrugerea învățământului vocațional prin introducerea unor clase de fete. La un bilanț de patru ani, se poate spune clar că ideea a avut izbândă, liceenii de la clasa de filologie trecând prin transformări spirituale și educative de excepție.

Anul școlar 2011-2012 a venit, prin echipa condusă de pr. lect. univ. dr. Cristian Sebastian Sonea, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, cu un nou proiect și mai îndrăzneț, dar extrem de util, crearea condițiilor de autorizare a ciclului primar. Nici acest proiect n-a fost privit cu multă încredere de unii, dar în foarte scurt timp îndoielile s-au disipat. S-a intrat în forță cu patru clase, două pe nivel, două de pregătitoare și două de clasa I, fiind

și primul an în care în sistemul românesc de învățământ a fost introdusă clasa pregătitoare. Anul 2012-2013 a decurs excelent pentru micul „Colegiu Național Ortodox”, cum a fost supranumit, iar rezultatele și grija cadrelor didactice pentru educația copiilor a făcut ca școala să fie foarte căutată, aflându-ne în postura de a nu putea accepta toate doasarele înscrise pentru anul 2013-2014.

Tot în acest an școlar prin noua echipă managerială s-au cerut două inspecții ARACIP, una dintre ele consumându-se în luna februarie, iar cealaltă urmând să se desfășoare în luna iunie. E vorba de autorizarea ciclului gimnazial și de acredi-

tarea filologiei. Procesul de acreditare și autorizare ARACIP este unul extrem de anevoios și solicită implicare efectivă din partea echipei. E vorba de mii de pagini care trebuie să demonstreze că cererile școlii se întemeiază pe o diagnoză reală și se pliază pe nevoile comunității, că managementul școlar este bine și responsabil făcut, că școala este competitivă și aduce plus valoare etc.

Dacă tot a venit vorba de nevoile comunității se pretează să facem o paranteză. Obişnuim să vorbim despre nevoi în termeni economico-financiar și de marketing. De cele mai multe ori doar nevoile materiale sunt considerate a fi importante, făcându-se parcă abstracție de faptul că omul este o ființă dihotomică, ale cărei nevoi sunt deosebit de complexe, materiale și spirituale, iar școlile din ultimul secol au făcut un desiderat din creșterea elevului în perspectiva viitorului producător de venit. Acesta este motivul pentru care școala confesională ce crește sub protecția Seminarului Teologic atinge câteva nevoi pe care celelalte școli nu le au neapărat în vedere: nevoia de rugăciune și nevoia de echilibru spiritual. Oferta curriculară demonstrează clar că școala de tip confesional este la fel de bogată ca a unei școli normale, cu singura excepție că dascălii sunt fără excepție creștini, credincioși și într-o legătură continuă cu Biserica. Acest lucru conferă un avantaj de netăgăduit și anume că educația morală este garantată.

Gurile rele vorbesc despre o indoctrinare a copiilor în aceste școli, căutând astfel să diminueze importanța învățământului de tip confesional. Numai că tipul acesta de abordare e tendențios, rău intenționat și neacoperit cu fapte reale. Școlile confesionale nu sunt nici școli de partid, nici organizații oculte. Sunt variante la școlile care s-au transformat în piețe libere de comercializare a substanțelor ilicite, de promovare a gogomăniei și infatuării puilor de baroni, în scenă de dans indecent, în ring de box și loc de jigniri pentru profesori. O simplă frunzărare a ziarelor o demonstrează.

În finalul acestui eseu am dori să spunem că dacă Dumnezeu va îngădui și nu va veni vreun nou val de dicatură și totalitarism, proiectul școlilor confesionale își va arăta eficiența. El nu va înlocui învățământul de masă, dar va fi o alternativă pentru toți care nu-și doresc numai știință, pentru cei care nu vor să aibă în casă cyber-copii în cel mai bun caz sau, în cel mai rău, copii dependenți de droguri, violenți și nesimțitori din cauza cădășilor de la școală. Dezideratul școlii noastre este „Nimic fără Dumnezeu! Pentru educație și bun simț!

Centrul Misionar pentru Tineret „Preot Profesor Ioan Bunea” (Sângeorz-Băi)

Un an de la punerea pietrei de temelie

Pr. prof. Tudor Mudure
Coordonator proiect

In data de 26 aprilie 2012, Înalt Preasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei, înconjurat de un sobor de preoți, a pus piatra de temelie la Centrul Misionar pentru Tineret „Preot Profesor Ioan Bunea” din Sângeorz-Băi.

În decursul acestui an, cu binecuvântarea Înalt Preasfințitului, s-au desfășurat diverse campanii de informare și strângere de fonduri pentru a putea demara lucrările de la viitorul centru. În acest sens amintim dînel și spectacolul caritabil organizate de către Arhiepiscopia Vadului Feleacului și Clujului în parteneriat cu Consiliul Județean Bistrița-Năsăud. Construcția propriu-zisă a început în luna noiembrie a anului trecut, iar stadiul curent al lucrărilor este la nivel de parter. Ansamblul va cuprinde două corpuri unite printr-o pasarelă la al doilea nivel, parterul fiind compartimentat astfel: în corpul A- zona de primire, bucătăria cu spațiile anexe, depozite, sală de mese, grupuri sanitare și circulații verticale, iar în corpul B- sală multifuncțională cu

foaier, grupuri sanitare și spații anexe. Mansardele vor fi constituite exclusiv din locuri de cazare, în camere cu grupuri sanitare proprii, însumând un total de 64 de locuri de cazare.

Mecerea acestui centru este de a oferi un climat corespunzător în vederea desfășurării de activități non-formale care să permită o perpetuare a educației spirituale. Această educație reprezintă nu doar o responsabilitate a comunității creștine, ci mai ales un test pe care aceasta îl dă în condițiile în care societatea contemporană exercită piedici și influențe negative asupra personalității tinerilor. Raportată la schimbări sociale permanente, omenirea trebuie să se muleze pe un tipar

se bucură când un tânăr îi calcă pragul. Poate că uneori, fără să vrem, îi pierdem pe tinerii din Biserică, prin faptul că nu știm să-i chemăm, cum să-i ascultăm sau nu reușim să le răspundem în mod adecvat la întrebările care îi apasă. Pentru a veni în sprijinul tinerilor, este necesară o comunicare și o legătură strânsă cu ceilalți factori formatori, astfel că educația religioasă vine pe fondul cumulativ al Bisericii, școlii, familiei și societății, iar absența unui factor perturbă ordinea și eficiența educației.

Prin construirea acestor centre (unde se vor organiza tabere școlare), tinerilor li se dă posibilitatea de a participa activ la tot ceea ce înseamnă viața Bisericii, de a intra în contact cu alți tineri într-un mediu care

îmbină jocul, comunicarea, învățarea și spiritualitatea. Astfel intenția Bisericii este de a asigura tinerilor o cultură creștină prin educația non-formală, de a găsi câteva pietre fundamentale ale clădirii credinței în inima lor și de a-i face conștienți de faptul că Dumnezeu este „Prietenul copiilor” și nu în ultimul rând „de a-i răsfăța cu bunătate, ascultându-i cu interes și oferindu-le tot felul de bunătăți și astfel viața copiilor noștri atât la școală cât și acasă va fi mai ușoară”. (Sf. Ioan Gură de

al gândirii creștine, pentru a-și menține sănătatea spirituală în pofida obstacolelor ce se interpun în evoluția morală a omului.

Rolul Bisericii, în acest sens, este unul foarte important, deoarece are funcția de liant între elementele care modelează profilul moral al tânărului - familia, școala, societatea civilă și anturajul. Mai mult decât atât, Biserica trebuie să fie într-o continuă adaptare, pentru a se asigura de menținerea și atragerea oamenilor înspre această ideologie creștină. Astfel, tineretul nu poate fi neglijat și lăsat la o parte. Biserica de azi

Aur). Totodată, scopul este de a asigura și un spațiu potrivit manifestărilor de factură socio-culturală (conferințe, sesiuni de comunicare, cercuri pedagogice).

În concluzie, inițierea și funcționarea acestor centre reprezintă un pas esențial în responsabilizarea tinerilor, în special pentru că asigură concomitent dezvoltarea lor sufletească și consolidarea comunității creștine. Datoriile morale și responsabilitățile creștine trebuie asigurate atât dinspre Biserică, părinți, societate înspre tineri, cât și în sens invers, pentru menținerea unui echilibru în sănătatea spirituală.

1700 de ani de la promulgarea Edictului de la Milano

Pr. Greabu Lucian

Magierea Sfinților Împărați întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa Elena, are loc în acest an, când se împlinesc 1700 de ani de la Edictul de la Milano, prin care se legifera libertatea religioasă a creștinismului, încetând astfel persecuțiile împotriva creștinilor, derulate pe o perioadă de aproape trei secole. Împăratul Constantin cel Mare este una din personalitățile marcante care au trăit de-a lungul timpului, fiind primul care a dat, prin Decretul de la Milano din 313, deplina libertate de manifestare a cultului creștin, care devine „religio licita”, adică religie oficială pe întreg cuprinsul Imperiului roman¹.

Creștinii au fost întotdeauna obiectul unor discriminări locale în imperiu însă împărații mai timpurii au avut o atitudine mai rezervată în privința acestora, motiv pentru care nu au emis legi împotriva lor. Această stare de lucruri s-a perpetuat până prin anul 250 când, sub conducerea lui Deciu și Valerian s-au emis legi contra creștinilor, prin care li se cerea să aducă sacrificii zeilor, sub amenințarea cu închisoarea, iar dacă nu cedau li se aplica pedeapsa cu moartea. După ascensiunea la putere a lui Gallienus în anul 260, aceste legi au fost suspendate, însă, după venirea la conducerea imperiului a lui Dioclețian, în anul 284 reîncep persecuțiile. Nu imediat; intranșigenta lui față de creștini s-a manifestat progresiv. La început a făcut o epurare a lor din armată, creștini adunând în jurul său mai mulți adversari ai creștinismului. În anul 303, la 24 februarie declanșează o persecuție generală, preferința lui pentru un guvern activist, combinată cu imaginea de sine ca restaurator al gloriei trecutului roman, a dus la cea mai sângeroasă persecuție din istoria imperiului. Înaintea lui Constantin, Galeriu, grav bolnav, dă în anul 311 un Decret prin care permite „să existe din nou creștini și să țină adunările lor”, însă după moartea sa decretul s-a aplicat parțial. Edictul de la Milano are o importanță epocală pentru creștinism deoarece acesta

devine din religie persecutată, nu numai una permisă, ci chiar favorizată, lucru scos în evidență în mod clar de legile date de împăratul Constantin, încredințat că în biruința lui a fost ajutat de Dumnezeu creștinilor².

Urmările edictului de la Milano

Constantin cel Mare împreună cu Licinius au organizat în luna februarie 313 o conferință la Mediolanum, când a fost emis Edictul de toleranță pentru creștinism. Textul acestui „edictum” s-a pierdut, însă conținutul lui este cunoscut din unele ordonanțe de aplicare („mandata”) ale lui Licinius, care au fost reproduse de către istoricii Eusebiu de Cezareea și Lactanțiu. Nu trebuie să ne închipuim că la Mediolanum s-a realizat un concordat între tron și Biserică, ci acest edict pune pe picior de egalitate toate religiile, proclamând o largă libertate de credință și odată cu acest moment balanța se va apleca fără îndoială tot mai mult în favoarea creștinismului³.

După Edictul din 313, împăratul Constantin începe marile reforme pe întreg teritoriul imperiului, reforme care îl vor califica drept un refondator al civilizației romane, dintre care ne interesează în mod evident cele religioase. Astfel, imediat după 313, împăratul scutește pe clericii creștini de obligația costisitoare a funcțiilor municipale, scutește Biserica de dări, drept de care nu se bucurau templele păgâne și îi înapoiază bunurile care i-au fost confiscate în timpul domniilor împăraților precedenți nefavorabili creștinismului⁴.

Printr-o lege din 316 permitea eliberarea sclavilor în biserică. Începând cu anul 317, în funcțiile înalte sunt admiși și creștini, iar tot în același an a început să bată primele monede cu monogramul creștin. O altă lege, promulgată în 318, dispunea ca, dacă una din părțile implicate într-un anumit litigiu

dorea să decline competența justiției civile, putea solicita competența episcopului de care depindea⁵.

În anul 321 duminica este decretată ca zi nelucrătoare în întreg imperiul. Cultul împăratului a pierdut sensul religios, păstrând mai mult semnificația politică, acesta fiind un exponent al puterii imperiale. O mare amploare au luat pelerinajele la locurile sfinte. Mama împăratului, Elena, a descoperit la Ierusalim Sfânta Cruce pe care a fost răstignit Mântuitorul Iisus Hristos. Voința lui Constantin cel Mare de a susține creștinismul s-a văzut și în voința sa de a părăsi Roma păgână, întemeind o nouă reședință imperială, Constantinopolul, lucru care a avut consecințe importante în istoria Imperiului roman precum și a Bisericii până în 29 mai 1453, când marea cetate a creștinismului a căzut sub turci. Răvna sa deosebită pentru menținerea unității credinței creștine s-a văzut de asemenea și atunci când s-a răspândit erezia lui Arie, care nega dumnezeirea Fiului, convocând primul Sinod ecumenic din istorie în anul 325, în orașul Niceea, la care el însuși a fost de față⁶.

A fost necesar Edictul de la Mediolanum?

Prin politica sa, raportată la relația statului cu Biserica, împăratul Constantin cel Mare rămâne un mare binefăcător prin înlesnirile pe care le-a făcut creștinilor, toate acestea având un caracter profund umanist: abolirea sclaviei, dreptul la odihnă, drepturile familiei și copilului, iar prin Edictul din 313 încetarea persecuțiilor care au avut loc până la vremea respectivă, libertatea religioasă a creștinismului, de aceea pe bună dreptate Biserica îi numește „întocmai cu Apostolii” împreună cu mama sa. Măsurile acestui document au devenit substratul pe care s-au formulat legile ulterioare referitoare la stabilirea echității sociale în imperiu și care stau la baza societății moderne de astăzi.

¹ Pr. Prof. Dr. Ioan RĂMUREANU, *Istoria bisericească universală*, EIBMBOR, București, 2004, p. 107.

² PAUL LAMERLE, *Histoire de Byzance*, Presses Universitaires de France, Paris, 2043, pp. 11-20 (trad. în limba română la Editura Teoza, București, 1998).

³ Pr. prof. dr. IOAN RĂMUREANU, *op. cit.*, p. 108.

⁴ DUMITRE TUDOR, *Figuri de împărați romani*, Ed. științifică și enciclopedică, București, 1975, vol. III, pp. 75-76.

⁵ Pr. prof. dr. IOAN RĂMUREANU, *op. cit.*, p. 109.

⁶ ION BARNIA, OCTAVIAN ILESCU, *Constantin cel Mare*, București, 1982, p. 42.

⁷ Pr. prof. dr. IOAN RĂMUREANU, *op. cit.*, pp. 109-110.

⁸ *Proloagele. Viețile sfinților și cuvintele de învățătură pe luna mai*, Editura Mitropoliei Olteniței, Craiova, p. 68.

Sfântul Niceta de Remesiana (366-414)

Rojneac Vasile

În lăuri de praznicul Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, la data de 24 iunie, Biserica mai face pomenirea „celui între Sfinți Părințele nostru Niceta, Episcop de Remesiana”. Acest prestigios ierarh al Bisericii primare a trăit în a doua jumătate a secolului al IV-lea și începutul secolului al V-lea, fiind originar din Dacia Mediterranea și a păstorit în calitate de episcop Eparhia Remesiana (astăzi localitatea Bela Palanka din Serbia) între anii 366 și 414.

Prima parte a vieții sale a rămas necunoscută, urmând ca din anul 366 să-l întâlnim menționat în izvoarele de specialitate de către episcopul Paulinus de Nola (353-431), de preotul Ghenadie de Marsilia (492-505), de istoricul bisericesc Cassiodorus (490-583) și de papa Inocențiu I (402-417).

De la Paulin de Nola aflăm că Sfântul Niceta era episcopul daco-romanilor din Remesiana și că a propovăduit Evanghelia lui Hristos în limba latină, printre popoarele barbare din dreapta și stânga Dunării, în ținuturile dacilor, bessilor, sciților și goților, fiind un izvor nesecat de ortodoxie și contribuind prin misiunea sa la încreștinarea și romanizarea acelor popoare. În anii 398 și 402, Sfântul Niceta va face două vizite Sfântului Paulin, la Nola, oraș situat în Italia. Între cei doi se va lega o prietenie strânsă, pe care Paulin o va descrie în două poeme (Carmen XVII și XXVII), pe care i le dedică la întoarcere în patria sa. Din ele aflăm despre viața și activitatea Sfântului Niceta care, prin personalitatea sa și prin viața plină de sfințenie, a umplut atât Occidentul cât și Orientul creștin: „Prin tine, într-un ținut tăcut al lumii / Barbarii învăț să cânte, cu inimă / Romană, pe Hristos și să trăiască pururi / În pace blândă”¹.

În aceste două vizite la Nola, Sfântul Niceta a avut bucuria de a se închina la moaștele Sfântului Felix, ocrotitorul aceluia oraș, moment surprins de Paulin în cel de-al doilea poem: „Eu te salut, o zi iubită, a mea lumină, te salut, / O

sărbătoare ce-acum vii cu atâta strălucire, / Fiindcă la praznicul lui Felix, l-ai aduc și pe Niceta, / Pentru ca să am azi, din dragoste pentru amândoi, / O dublă sărbătoare, când a plecat din trup martirul / Și s-a urcat la ceruri și-a revenit la noi, nevătămat / Păstorul și mulțumire ne-a făcut, și l-am primit, / Ca pe-un Hristos ce locuiește în trup umil”².

Dar Sfântul Niceta a avut și o rodnică activitate teologică, elaborând scrieri de o valoare inestimabilă pentru teologie. Ca teolog și om de cultură, scrierile sale fac referire la aproape toate registrele teologiei contemporane: triadologie, hristologie, pneumatologie, morală, simbolistică și muzică bisericească, precum ne informează preotul Ghenadie de Marsilia, care face referire la ilustrul episcop: „Niceta, Episcop al cetății Remesiane, a compus într-o limbă simplă și elegantă șase cărțile de învățătură pentru aspiranții la Botez. Între acestea, cea dintâi conține felul în care trebuie să se poarte aspiranții, care doresc să ajungă la harul Botezului. Cea de-a doua este despre rătăcirile păgânilor... Cartea a treia tratează despre credința într-o singură maiestate, a patra este împotriva horoscopului, a cincea despre Simbol, a șasea despre jertfa mielului pascal. A compus și o cârtică adresată unei fecioare căzute, ca stimulent al corectării pentru toate cele aflate în cădere”³. Alături de aceste opere, critica de specialitate îi mai atribuie lui Niceta și două omilii, care fac referire la viața liturgică sacramentală din acele ținuturi: *Despre privegherile robilor lui Dumnezeu* și *Despre folosul cântării*.

Prin opera și predicile sale, Sfântul Niceta va încerca să mențină în jurisdicția sa dreapta credință, luptând aprig împotriva arianismului și pnevmatomahilor, care negau dumnezeirea Fiului și a Sfântului Duh, oferind credincioșilor săi daco-romani, învățătura Ortodoxiei pure, așa cum a fost formulată la primul Sinod Ecumenic, la Niceea, în anul 325. Despre el, istoricul Cassiodorus vorbește cu admirație: „Dacă cineva dorește cu tot dinadinsul să afle pe scurt despre Tatăl și Fiul și Sfântul Duh și nu vrea să se ostenească cu o lectură lungă, să citească cartea Episcopului Niceta (-us) pe care a

scris-o despre credință și, pătruns de limpezimea învățăturii cerești, va ajunge la contemplarea divină datorită scurtimii avantajose... O, tărnie neprețuită, prin care s-a deschis cerul Creatorului, a strălucit, deschisă pentru inimile credincioșilor Sfânta Treime, iar păgânii, care luaseră în stăpânire o cinstire ce nu le aparținea, s-au retras oprți de adevăratul Stăpân”⁴.

Episcopul Niceta este și autorul celebrului imn „Pe Tine Dumnezeu Te lăudăm”, o creație doxologică, adresată Sfintei Treimi, pe care criticii și istoricii literari o numesc „Luceafărul” literaturii daco-romane⁵.

Pentru ultima dată, la 13 decembrie 414, episcopul Niceta este pomenit de către papa Inocențiu I, într-o epistolă⁶ adresată clericilor daco-romani de la sud de Dunăre, de unde putem constata că încă Sfântul Niceta mai trăia, anul morții lui neputând fi stabilit, din lipsă de dovezi. Pentru Biserica Universală, Episcopul Niceta de Remesiana rămâne unul din cei mai mari stâlpi ai Ortodoxiei, care și-a pus viața în slujba lui Dumnezeu, un mărturisitor al Evangheliei lui Hristos, unul întocmai cu apostolii, care cu undița credinței a pescuit sufletele barbarilor și le-a închinat lui Hristos Dumnezeu.

Pentru viața sa trăită în sfințenie, pentru mărturisirea adevărului, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin Actul Sinodal emis la 20 iunie 1992, a hotărât canonizarea Episcopului Niceta de Remesiana, precum și a altor sfinți din spațiul carpato-danubiano-pontic, și praznuirea lui la data de 24 iunie a fiecărui an⁷.

„Prin glasul tău cel păstoresc, turma cea încredințată ție de la Hristos o ai povățuit și ținuturile Dunării cu biserică le-ai împodobit. Pentru aceasta, darul înțelepciunii ai primit, și înțelegerea tainelor lui Hristos, Duhul Sfânt ți le-a descoperit. Deci, te rugăm să mijlocești la milostivul Dumnezeu mântuirea sufletelor noastre”⁸.

¹ CASSIODORUS, *De institutione divinarum Litterarum*, XVI, in J. P. Migne, PL, LXX, 1132C.

² MIHAIL DIACONESCU, *Istoria literaturii daco-romane*, Ed. Alcor Editimpex, București, 1999, p. 639.

³ INOCENȚIU I PAPA, *Epistola XVII*, in J.P. Migne, PL, XX, 527A.

⁴ Act Sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române privind canonizarea unor Sfinți Români, in BOR, CX (1992), nr. 7-10, pp. 13-16.

⁵ *Mineul pe Iunie*, Ed. IBMBOR, București, 2012, p. 294.

¹ PAULINUS DE NOLA, *Carmen XVII*, in J.P. Migne, PL, LXI, 421-422D, trad. din limba latină de Traian Diaconescu, in „ST” IV (2008), nr. 4, p. 263.

² PAULINUS DE NOLA, *Carmen XXVII*, in J.P. Migne, PL, LXI, 627-628D.

³ GHENADIE, *De vitiis illustribus*, XXII, Ediția E.C. Richardson, in „JU”, XIV, 1, 1896, p. 70, apud OVIDIU POP, *Niceta de Remesiana-Monografie*, Ed. Universității din București, 2007, p. 53.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel: Icoana comuniunii creștine

Marcel Muntean

Icoanei ai Sfinților Apostoli și urmași ai lui Hristos, prin sacrificiul lor, Sfinții Petru și Pavel sunt prăznuți în aceeași zi de 29 iunie, atât în Biserica Ortodoxă cât și în cea Romano-Catolică. Contemporani cu Mesia, au propovăduit Evanghelia în părți diferite ale lumii antice, fiind martirizați la Roma în anul 67, în timpul împăratului Nero.

Sfântul Apostol Petru, fiul lui Iona, era pescar din Betsaida, localitate de lângă Marea Galileii. Numele său era Simon, dar Hristos îl va numi Chefa (adică Petru, ce se traduce *piatră*). Pescar la lacul Ghenizaret, el va fi chemat de Mântuitorul spre a deveni pescar de oameni. Apostolul Petru l-a propovăduit pe Domnul în Ierusalim, Iudeea, Samaria, Asia Mică, Babilon și la Roma. Conform tradiției, fost răstignit cu capul în jos.

Sfântul Apostol Pavel a fost un iudeu foarte învățat, originar din Tarsul Ciliciei și se numea Saul. A ucenicit lângă marele Gamaliel, unul dintre cei mai înțelepți dascăli din vremea sa. Dacă la început a fost unul dintre cei mai infocați persecutori ai creștinilor, după întâlnirea cu Hristos pe drumul Damascului și convertirea sa la dreapta credință, el a devenit unul dintre cei mai infocați propovăduitori ai Împărăției lui Hristos. Apostolul Pavel a efectuat trei mari călătorii misionare și a scris 14 epistole ce sunt cuprinse în Sfânta Scriptură. A fost ucis prin decapitare, și nu prin răstignire, deoarece era cetățean roman.

În iconografie, reprezentările lor coboară până în veacul al II-lea și al III-lea. În acest sens, amintim o medalie romană de la Muzeul Vaticanului în care cei doi sfinți sunt redați față în față. Preluând tipologia compoziției și a figurilor într-un basoreliev de la Aquileia, creatorul surprinde cu realism portretele lor, ce reproduc chipuri executate, fără îndoială, din observație directă. Aceleași trăsături se pot observa și pe peretele unui cubicul din secolul al III-lea, aflat în *Catacomba Sfinților Petru și Marcellinus* din Roma. Cea mai veche frescă a Sfinților Apostoli Petru și Pavel a fost descoperită în catacombele Sfintei Tecla, din sudul Romei. Această reprezentare datează din secolul al IV-lea și a fost scoasă la iveală pe 19 iunie 2009, datorită lucrărilor de restaurare într-o nișă (cubiculum) - o cameră mortuară - se crede a fi mormântul unei nobile femei romane. Catacombele Sfintei Tecla sunt situate la o distanță de 500 de metri de *Basilica San Paolo fuori le Mura* (Catedrala Sfântului Pavel în afara zidurilor), unde este și mormântul Sfântului Pavel. Fresca are în centru Bunul Păstor, iar în cele patru colțuri ale plafonului patru portrete, pe care arheologii le-au identificat ca fiind cele ale Sfinților Petru, Pavel, Andrei și Ioan. Astfel, o multitudine de mijloace și tehnici artistice îi redau atât în spațiul monumental eclezial, cât și în icoane portabile, statui, ronde-bosse-uri, medalii, tapiserii, vitralii, ori picturi religioase.

Sfântul Pavel, Bunul Păstor, frescă, sec. al IV-lea, catacomba Sfintei Tecla, Roma.

Erminia lui Dionisie nu-i înfățișează în anumite scene din viața și minunile lor, dându-ne, totodată, elemente definitorii ce țin de descrierea chipului fiecăruia în parte, spre a fi urmat de iconografi. Referitor la chipul apostolilor, este evidentă menționarea călugărului athonit: Petru este „cam cărunț, sprâncene înalte, nasul cam lungăreț, barba rotundă, iar Pavel este cu capul pleșuv, alb la față, nasul puțin curbat, barba încrețită”¹.

Printre icoanele de referință avem *Îmbrățișarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel*, temă iconografică păstrată de Tradiția creștină încă de la începutul creștinismului. Această compoziție, rar întâlnită, este de o deosebită

frumusețe, căldură și unitate. Cei doi apostoli pot fi ușor recunoscuți. În partea stângă este pictat Sfântul Petru având fața ovală, figura sa remarcându-se prin blândețea expresiei și mai cu seamă prin părul capului alb, cărlionțat în bucle mici, unite cu barba scurtă și rotundă. Sfântul Pavel, ce își atinge obrazul de cel al prietenului său, este pictat conform unor mărturii iconografice vechi, dintre care amintim aici un basoreliev de pe sarcofagul lui Junius Bassus, din secolul al IV-lea și păstrat în criptele Vaticanului. În toate icoanele, Sfântul Pavel apare astfel: figura prelungă, fruntea înaltă brăzdată de trei cute horizontale, nasul relativ pronunțat și curmat la îmbinarea cu fruntea. Ochii sunt mari și migdalați, larg deschiși în orbite adâncite. Desenul precumpănitor datorat ariei de influență a artei Comnenilor structurează detaliile, iar culoarea cu accente de ocru domină ansamblul.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel, frescă, sec. al XII-lea, Mănăstirea Vatopedou, Sfântul Munte Athos.

În icoana cretană, ce cu siguranță aparține sfârșitului de veac al XVI-lea, artistul ni-i înfățișează bust. Ei sunt așezați într-o poziție analogă celei prezentate înainte, doar că în acest caz Apostolul Petru este zugrăvit mai sus. Privirea lor pare să fie mai concis îndreptată unul către altul. Sfântul Petru, înveșmântat într-o tunică albastră, poartă un himation verde deschis. Cu mâna dreaptă îl susține pe Sfântul Pavel. Apostolul Neamurilor, cu tunica identică, are pe deasupra lui un himation roșu violet². Într-un gest similar, are mâna stângă ridicată pe umărul mai vârstnicului Petru. Ambii sfinți se îmbrățișează frățește, ținând la rândul lor mâinile la gâtul celuilalt. Simetria imaginii iconice, fondul de aur, atitudinea irină, expresia blajină, plină de noblețe, constituie elementele constitutive ale icoanei.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel, icoană contemporană.

Privind icoana *Îmbrățișării Sfinților Apostoli Petru și Pavel* ne întrebăm: de ce tocmai acești doi Sfinți Apostoli apar îmbrățișați și nu alții? Apostolul Petru era cel mai în vârstă dintre toți, lucru care impunea un oarecare respect din partea celorlalți apostoli; în timp ce Apostolul Pavel, fiind cel mai nou Apostol, s-a dovedit a fi cel mai aprins de râvnă pentru Hristos. Le spunea el galatenilor: „O, copiii mei, pentru care sufăr iarăși durerile nașterii până ce Hristos va lua chip în voi!” (Gal. 4, 19) Am putea crede că acestea ar fi motivele, însă

nu este adevărat întru totul. Între cei doi apostoli, la un moment dat, apăruse o dispută privind propovăduirea Evangheliei lui Hristos pentru lumea păgână. Ceea ce vrea să ne sugereze tema acestei icoane este faptul că nicidecum ucenicii sau apostolii nu au stat supărați ori în dispute. Chiar dacă uneori au existat păreri diferite, acestea s-au unit în scurt timp, pentru întărirea comuniunii creștine. Fiind zugrăviți cu obraji apropiați, acest lucru indică o mare unitate în cele propovăduite, până și în gânduri. Icoana indică unitatea creștinilor în slujirea Cuvântului lui Dumnezeu. Nicidecum păreri proprii, izolate de ceilalți și rupte de Biserica lui Hristos, nu vor zidi Trupul cel tainic al Domnului. Nimic nu se face de unul singur, nimic separat. Adevărul și puterea lucrării cuvântului Evanghelic stă în comuniunea creștinilor între ei și în Hristos. De aceea, icoana *Îmbrățișării* este o icoană a comuniunii, pentru că aduce în mintea închinătorului ideea unității și împăcării.

Sfinții Apostoli susținători ai Bisericii

Ultima reprezentare a Sfinților Apostoli Petru și Pavel ni-i înfățișează alături, în picioare, susținând Sfânta Biserică întemeiată de Mântuitorul Hristos. În concordanță cu imaginea Bisericii din mijlocul lor, putem aduce mărturie cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Deci dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind pe temelia apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos. Întru El, orice zidire bine alcătuită crește ca să ajungă un locaș sfânt în Domnul, în Care voi împreună sunteți zidiți, spre a fi locaș al lui Dumnezeu în Duhul” (Ef. 2, 19-22). Acest tip iconografic se cunoaște și sub denumirea de *Soborul Sfinților Apostoli*. Pe fundalul auriu al icoanei sunt reprezentați Apostolul Petru, care are o mantie ocru galben și un himation de culoare închisă și Apostolul Pavel, ce se regăsește înveșmântat în aceeași combinație armonioasă de roșu-violet și albastru. Se remarcă, de asemenea, existența elementelor devenite simboluri ale lor: cheile și rotululul închis pentru Petru și Sfânta Evanghelie pentru Pavel. Fondul de culoarea verde întunecat, plasat la picioarele lor, simbolizează spațiul pământesc. În interiorul bisericii pictate într-o formă miniaturală, se observă Sfânta Masă, având pe ea Sfintele Taine. În partea de sus a icoanei, Hristos este redat bust, în cerurile prea înalte (simbolizate de cele trei semicercuri simetrice), binecuvântând cu ambele mâini. Strălucirea gamei cromatice definită de auriu, roșu-violet și albastru, este temperată de verde, ocru și gri, culori ce conferă icoanei multă frumusețe și prestanță.

Sfinții Apostoli Petru și Pavel, ținând o biserică în mâini, icoană contemporană.

Așezarea lor într-un singur spațiu și mai cu seamă expresia lor transfigurată, de o rară profunzime nu rămâne doar o capodoperă a artei universale; mesajul este creștin cu precădere, circumstanța lor ne îndeamnă la cugetare, comuniune, rugăciune, smerenie și unitate a credinței.

„Petru, vârfule al mărișilor Apostoli și piatra credinței, și Pavle, dumnezeiescile retor și luminător al Sfințelor Biserici, cei ce stați înaintea scaunului cel dumnezeiesc, rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi” (Stihire la Vecernia sărbătorii).

¹ LEONID USPENSKY, VLADIMIR LOSSKY, *Călătorii în lumea icoanei*, trad. Anca Popescu, Ed. Sophia, București, 2003, pp. 131, 132.

² Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000, p. 148, 149.

³ CONSTANTINE CAVRINOS, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sophia, București, 2005, p. 23.

PS EPISCOPUL VASILE SOMESANUL

PS Vasile Someșanul, în Urișor, după Sfânta Liturghie din 26 mai, 2013.

1 Mai: Oficiează Sfântul Maslu în biserica „Sfântul Dimitrie Basarabov” din Cluj-Napoca.

2 Mai: Oficiează Denia celor 12 Evanghelii în „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca.

3 Mai: Oficiează Slujba Prohodului Domnului în biserica din parohia Măguri, prot. Huedin.

5 Mai: Oficiează Slujba Sfintei Învierii și Sfânta Liturghie în parohia „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca.

6 Mai: Slujește Sfânta Liturghie la Mănăstirea Nicula și participă la agapa cu membrii Comitetului de Inițiativă pentru restituirea mănăstirii. Oficiează Vecernia în biserica „Înălțarea Sfintei Cruci” din Cluj-Napoca.

7 Mai: Slujește Sfânta Liturghie în Paraclisul Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca. Oficiează slujba Vecerniei la paraclisul Căminului de Bătrâni din Bistrița.

8 Mai: Asistă la Te Deumul oficiat în Paraclisul Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” din Cluj-Napoca de către Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Andrei la inaugurarea primilor bolnavi.

9 Mai: Oficiează slujba Vecerniei la hramul Mănăstirii „Izvorul Tămăduirii” de la Salva, prot. Năsăud.

10 Mai: Slujește Sfânta Liturghie la hramul Mănăstirii „Izvorul Tămăduirii” de la Salva în sobor de arhierie la sfințirea bisericii mari. Oficiează Sfântul Maslu la Paraclisul „Sfinții Doctori fără de arginți” de la Spitalul Municipal din Dej. Oficiează slujba Panihidei la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie” pentru Dl. Mihail Todoranu care a trecut la Domnul după ce a fost împărțit cu Sfintele Taine în prezența membrilor familiei.

11 Mai: În biserica din Feleac, jud. Cluj, oficiează botezul fetiței Anisia Ștefana Blaga. În biserica Studenților din Hașdeu oficiează cununia mirilor Andrei Mihai și Petronela Mitrică.

12 Mai: În biserica „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cart. Mănăstur-Cluj, slujește Sfânta Liturghie. În Paraclisul „Sfântul Stelian” din Cluj-Napoca oficiează botezul pruncului Nicolae Chifăr. Oficiează Sfântul Maslu în parohia Vișagu-Huedin.

13 Mai: În sobor de preoți, oficiează în localitatea Mureșeni Bărgăului slujba înmormântării credinciosului Mihail Todoran.

14 Mai: Participă la slujba Te Deumului și la lucrările Simpozionului „Medicii și Biserica”, Ed. a 12-a de la Bistrița.

16 Mai: În Aula Magna a UBB Cluj-Napoca participă la lansarea traducerii cărții „Comportamentul fiscal al contribuabilului și măsuri de creștere a veniturilor bugetare”, autor Prof. Univ. Dr. Erich Kirchler făcută de D-ra Lect. Univ. Dr. Larissa Margareta Bătrâncea în vederea sprijinirii Centrului de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”, Cluj-Napoca. Ia parte la pelerinajul organizat la Hiliat-Iași pentru parastasul credinciosului Nicolai Cobzaru. Vizitează o seamă de mănăstiri din eparhia Marghita.

29 Mai: În sala „Domșa” a Univ. Tehnice din Cluj-Napoca asistă la susținerea publică a Tezei de Doctorat a Domnului Prof. Dr. H.C. Heinrich Schnatmann. Cină. Vizită la Centrul de Îngrijiri Paliative „Sfântul Nectarie”.

30 Mai: Participă în Sala Auditorium Maximum UBB la conferința duhovnicească a Preacuviosului Părinte Arhiman-drit Rafail Noica.

Circuit în Franța 17 – 30 iulie 2013

ZIUA I: 17 iulie Cluj – Napoca (ora 10.00) – Oradea – Budapesta – Viena: Primăria, Parlamentul, Teatrul Național, Domul Sf. Ștefan, Palatul Hofburg (exterior) Cazare

ZIUA II: 18 iulie Abația de la Melk – Salzburg: Cetatea Hohensalzburg și Domul. Cazare.

ZIUA III: 19 iulie Lacul Chiemsee (Castelul Herrenchiemsee) – München: piața centrală și Domul – Strasbourg. Cazare

ZIUA IV: 20 iulie Strasbourg: Catedrala Gotică, ceasornicul – Paris: tur de oraș. Cazare

ZIUA V: 21 iulie Versailles – Paris: Muzeul Louvre, timp liber în oraș.

ZIUA VI: 22 iulie Deplasarea cu transport public în Paris: Biserica Notre Dame, Turnul Eiffel, Champ de Mars, Champs Elisee, Arcul de Triumf, Domul Invalizilor, Catedrala Sacre Coeur (cazare);

ZIUA VII: 23 iulie Valea Loarei – Castelul Cheverny – Castelul Chenonceau – Bourges. Cazare.

ZIUA VIII: 24 iulie Comunitatea de la Taize – Abația de la Cluny - Lyon Cazare

ZIUA IX: 25 iulie Lyon: centrul vechi – Avignon: Palatul Papal, podul din Avignon – Aix en Provence: centrul vechi – Marsilia: Portul din Marsilia, Catedrala Notre Dame de la Garde, centrul orașului. Cazare.

ZIUA X: 26 iulie Coasta de Azur: Cannes, Nice – cazare zona Savona

ZIUA XI: 27 iulie Milano: Domul, Opera “SCALA”, Galeriele Vittorio Emanuele – cazare zona Lido di Jesolo

ZIUA XII: 28 iulie

ZIUA XIII: 29 iulie Lido di Jesolo – Cluj Napoca.

Timp liber pentru plajă.

ZIUA XIII: 29 iulie Lido di Jesolo – Cluj Napoca.

Timp liber pentru plajă.
ZIUA XIII: 29 iulie
Lido di Jesolo – Cluj Napoca.

Preț: 740 Euro*

Servicii incluse:

- Transport cu autocar
- 12 nopți cazare la hotel de 2 și 3 *
- Mic dejun
- Ghid și însoțitor de grup

Nu sunt incluse în preț:

- asigurare medicală
- intrări la obiective turistice

Acte necesare: carte de identitate sau pașaport

* preț valabil pentru un grup de minim 35 persoane

Pelerinaj în Italia

26 iunie – 9 iulie 2013

ZIUA I: 26 iunie Cluj – Napoca (ora 10.00) – Budapesta – Zagreb. Cazare

ZIUA II: 27 iunie Mic dejun. Veneția: Palatul Dogilor (exterior), Bazilica și Piața San Marco – Padova. Cazare

ZIUA III: 28 iunie Mic dejun. Ravenna (Baptisteriul, Biserica San Vitale și Biserica San Apolinare). Cazare în zona Rimini.

ZIUA IV: 29 iunie Mic dejun. Bari: Catedrala Sfântului Nicolae. Cazare

ZIUA V: 30 iunie Mic dejun. Coasta Amalfi – Amalfi: Do-

mul – Insula Capri. Cazare

ZIUA VI: 1 iulie

Insula Capri. Timp liber. Cazare

ZIUA VII: 2 iulie

Mic dejun. Roma: Bisericile Santa Maria Maggiore, San Giovanni în Laterano și San Pietro în Vincoli, Colosseum-ul, Forumul Roman, Capitoliul și Columna lui Traian. Cazare

ZIUA VIII: 3 iulie Mic dejun. Deplasare cu transport public la Vatican: Muzeul Vaticanului, Capela Sixtină și Bazilica Sfântul Petru. După-amiaza, timp liber în oraș. Cazare

ZIUA IX: 4 iulie Mic dejun. Assisi: Basilica Sf. Francisc – Florența: Ponte Vecchio, Galleria degli Uffizi (exterior), Biserica Santa Trinità, Catedrala Santa Croce. Cazare

ZIUA X: 5 iulie Mic dejun. Pisa: Campo dei Miracoli (catedrala, baptiseriul, turn înclinat) – Parma – Milano: Domul, Opera “SCALA”, Galeriele Vittorio Emanuele. Cazare

ZIUA XI: 6 iulie Mic dejun. Verona: Arenele romane, Casa Julietei – Padova: Biserica Sf. Anton, Biserica Sf. Iustina Cazare în zona Lignano Sabbiadoro.

ZIUA XII: 7 iulie Mic dejun. Lignano Sabbiadoro. Timp liber. Cazare

ZIUA XIII: 8 iulie Plecarea spre țară și sosirea în cursul nopții la Cluj-Napoca.

Preț: 700 Euro*

Servicii incluse:

- Transport cu autocar
- 12 nopți cazare la hotel de 2 și 3 *
- Mic dejun
- Ghid și însoțitor de grup

Nu sunt incluse în preț:

- asigurare medicală
- intrări la obiective turistice

Acte necesare: carte de identitate sau pașaport

Pelerinaj la Mănăstirile din Oltenia

12 – 14 aprilie 2013
(vineri - duminică)

Ziua 1: Cluj-Napoca (ora 6.20) – Mân. Turnu – Mân. Cozia – Schitul Ostrov – Rm. Vâlcea (Catedrală) – Mân. Hurezi – Mân. Polovraci (cazare pensiune Hurezi)

Ziua 2: Mic dejun. Mân. Dintr-un Lemn – Mân. Surpatele – Mân. Govora – Mân. Bistrița – Mân. Arnota – Mân. Clocociov – Mân. Jitianu – Mân. Coșuna-Bucovăț – Mân. Strâmba (cazare și cină);

Ziua 3: Mănăstirea Strâmba (Sfânta Liturghie și prânz) – Tg. Jiu – Mân. Tismana – Mân. Lainici – Petroșani – Cluj-Napoca.

Preț: 355 lei

- Transport cu microbus
- 1 noapte cazare la pensiune și 1 noapte cazare la mănăstire
- Mic dejun, cină, prânz.
- Ghidaj și asistență religioasă

Înscrieri, detalii și informații suplimentare puteți obține la sediul Centrului de Pelerinaje Renașterea, din Piața Avram Iancu nr. 2., la Dl. Cristian Moldovan. Tel: 0723-583822; 0264-431020; e-mail: pelerinaje@mitropolia-clujului.ro sau moldovandumitru@yahoo.com.

IPS ARHIEPISCOPUL SI MITROPOLITUL ANDREI

Mal 2013

În fiecare luni, între orele 8.00 și 10.00, conduce ședința Consiliului Permanenței Eparhiale.

În fiecare miercuri și vineri, între orele 8.00 și 10.00, predă cursul de Spiritualitate pentru studenții din anii III și IV de la Facultatea de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare miercuri, între orele 16.00 și 18.00, predă cursul de Spiritualitate pentru masteranzii Facultății de Teologie din Cluj-Napoca.

În fiecare miercuri, între orele 20.30 și 21.00, realizează emisiunea „Cuvântul Ierarhului – spiritualitate creștină pe unde hertzienă”, pentru postul de radio „Renașterea”.

În fiecare miercuri și vineri, între orele 10.00 și 15.00, acordă audiențe clerului și credincioșilor.

1 mai: Face o vizită în parohia Osoi, protopopiatul Dej. Vizitează șantierul de construcție a noii biserici și biserica monument istoric din localitate. În capela provizorie a parohiei „Sfânta Cuvioasă Parascheva”, din cartierul clujean Zorilor, oficiază slujba Deniei din Sfânta și Marea zi de Joi. Hiroteseste întru duhovnic pe P.C. Pr. Tudor Alexandru Petrovici din parohia Păniceni, protopopiatul Huedin și pe P.C. Pr. Daniel Andrei Misarșoș din parohia Sărata, protopopiatul Dej. Rostește cuvântul de învățătură. Este însoțit de P.C. Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca și de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

2 mai: În Catedrala Mitropolitană, săvârșește Sfânta Liturghie a Sfântului Vasile cel Mare unită cu Vecernia și sfințirea pâinii și a vinului pentru Sfințele Paști. Rostește cuvântul de învățătură. Primește la Reședința Mitropolitană pe P.S. Părinte Florentin, episcop greco-catolic de Cluj-Gherla. Săvârșește Denia celor 12 Evanghelii în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură.

3 mai: Face o vizită pastorală în parohia Săcel, protopopiatul Turda. Săvârșește Denia Prohodului Domnului în Catedrala Mitropolitană. Rostește cuvântul de învățătură. Participă la Denia Prohodului Domnului la Mănăstirea Nicula. Rostește cuvântul de învățătură. Participă la emisiunea „Jocuri de putere”, moderată de domnul Rareș Bogdan, la postul de televiziune Realitatea TV, emisiune realizată în direct în fața bisericii monument istoric din incinta mănăstirii.

4 mai: Face o vizită duhovnicească în municipiul Turda. Vizitează biserica „Schimbarea la Față” din Cluj-Napoca.

5 mai (Sfințele Paști): Săvârșește Slujba Învierii în fața Catedralei Mitropolitane. Rostește cuvântul de învățătură. Oficiază Sfânta Liturghie în Catedrala Mitropolitană. Dă citire Pastoralei trimisă tuturor parohiilor din Arhiepiscopie. Împună cu P.S. Vasile Someșeanul, oficiază Slujba Celei de-a doua Învierii, cu citirea Evangheliei în 12 limbi, în Catedrala Mitropolitană. Rostește un cuvânt de învățătură.

6 mai: Săvârșește Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Sfântul Gheorghe” din Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste iconom stavrofor pe părintele paroh Arghir Vlașin. Săvârșește slujba Punerii Pietrei de Temelie pentru biserica cu hramul „Buna Vestire”, de pe strada Ghinzi din Bistrița. Rostește cuvântul de învățătură. În biserica din Domnești, protopopiatul Bistrița, oficiază Taina Sfântului Botez pentru Andrei, fiul părintelui paroh Lucian Blaga. Rostește cuvântul de învățătură.

7 mai: Săvârșește Sfânta Liturghie în parohia Ciucea, protopopiatul Huedin. Rostește cuvântul de învățătură. În Mausoleul din incinta Complexului muzeal „Octavian Goga” din Ciucea, săvârșește slujba Parastasului pentru poetul Octavian și Veturia Goga. Rostește un cuvânt de învățătură. Vizitează Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” din Ciucea. În biserica din Nadășu, protopopiatul Huedin, oficiază taina Sfântului Botez pentru Teodora, fiica părintelui paroh Marian Văcariu. Rostește un cuvânt de învățătură. Este însoțit de P.C. Pr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie din Cluj-Napoca și de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

8 mai: În Capela Centrului de Îngrijiri Paliative, oficiază o slujbă de Te-Deum cu prilejul începerii activității de îngrijire a bolnavilor. Rostește un cuvânt de binecuvântare. În Catedrala Mitropolitană, oficiază o slujbă de Te-Deum cu prilejul împlinirii a 14 ani de emisie a postului de radio „Renașterea”. Rostește un cuvânt de felicitare. Cu acest prilej

participă și la Ziua Porților Deschise, organizată în studiourile postului de radio. În biserica parohiei Filea de jos, protopopiatul Cluj I, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Dinuțrie, fiul părintelui paroh Ciprian Măluțan. Rostește un cuvânt de învățătură. Primește la reședință pe IPS Părinte Iosif, Arhiepiscopul Parisului și Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale.

9 mai: Împună cu IPS Iosif, face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Împună cu Mitropolitul Iosif, asistă la slujba Vecerniei oficiate de PS Vasile Someșeanul, pe altarul de vară al Mănăstirii Salva. Cu acest prilej, sfințește Antimisul pentru noua biserică a mănăstirii.

10 aprilie: Cu prilejul hramului, împreună cu IPS Părinte Iosif, Arhiepiscopul Parisului și Mitropolitul Ortodox Român al Europei Occidentale și Meridionale, PS Părinte Siluan, Episcopul Ortodox Român din Ungaria, PS Macarie, Episcopul Ortodox Român al Europei de Nord și PS Părinte Vasile Someșeanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, oficiază slujba de sfințire a noii biserici a Mănăstirii Salva cu hramurile „Izvorul Tămăduirii” și „Sfinții Martiri Năsăudeni”. Pe altarul de vară, împreună cu ierarhii prezenți, oficiază Sfânta Liturghie și dă citire mesajului Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, trimis cu acest prilej. Din încredințarea Părintelui Patriarh Daniel, acordă părintelui Arhimandrit Teofil Roman de la Catedrala Mitropolitană, distincția „Crucea Patriarhală”, maicii starețe Emanuela Moisa, Ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, părintelui

Sfânta Liturghie la biserica cu hramul „Sfântul Gheorghe” din Bistrița, 6 mai 2013.

protosinghel Teofan Mada, ordinul „Sfântul Ștefan cel Mare”, domnului deputat Ioan Olteanu și domnului Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud, ordinul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”. Acordă părintelui Dumitru Morar, paroh în localitatea Salva, distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici, iar domnului Gheorghe Onul, primarul comunei Salva și doamnei Varvara Cotuțiu, donatoarea terenului pe care s-a construit mănăstirea, distincția „Crucea Transilvană” pentru mireni. În biserica din Telcișor, protopopiatul Năsăud, oficiază Taina Sfântului Botez pentru prunca Natalia Maria, fiica părintelui paroh Ovidiu Tofan. Rostește cuvântul de învățătură.

11 mai: În satul natal, Oarța de Sus, județul Maramureș, săvârșește slujba de sfințire a unei Troițe amplasată în curtea muzeului sătesc. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Pe un podiu special amenajat în incinta muzeului, participă la lansarea cărții „Povești din Țara Codrului”, scrisă de profesorul Traian Rus. Rostește o alocuțiune. Face o vizită la Mănăstirea „Sfânta Maria Magdalena” din Oarța de Sus. În biserica din Oarța de Sus, oficiază slujba Vecerniei. Rostește un cuvânt de învățătură.

12 mai: Pe altarul de vară din incinta bisericii „Sfântul Apostol Toma” din Oarța de Sus, oficiază Sfânta Liturghie cu prilejul hramului. Rostește cuvântul de învățătură. Cu binecuvântarea IPS Părinte Arhiepiscop Iustinian, Episcopul Maramureșului și Sătmarului, hirotonește întru ieromonah pe ierodiaconul Efrem Gogea, pe seama Mănăstirii „Sfânta Maria Magdalena”. La finalul Sfinței Liturghii, hiroteseste duhovnic pe ieromonahul Efrem. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

13 mai: Face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

14 mai: În holul hotelului Metropolis, oficiază o slujbă de Te-Deum. Conferă domnului profesor Vasile Astărăstoae, Președintele Colegiului Medicilor din România, distincția „Crucea Transilvană”. În sala de conferințe a aceluiași hotel participă la cel de-al XII-lea Seminar de Medicină și Teologie. Rostește o alocuțiune. Vizitează cabinetul medical ce funcționează

sub oblăduirea protopopiatului Bistrița. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

15 mai: În capela din Cimitirul Militar din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării pentru credincioasa Constantina Dumitrașcu, mama părintelui profesor Nicu Dumitrașcu, preot slujitor la parohia „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” din cartierul clujean Grigorescu. Rostește un cuvânt de învățătură. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia și susține o meditație despre „Familia Creștină”, o pledoarie împotriva divorțului. În Aula „Nicolae Ivan”, participă la dezbaterile pe tema „Familiei”, organizată de Seminarul Teologic din Cluj-Napoca. Primește la reședință pe IPS Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

16 mai: În Aula „Nicolae Colan” a Facultății de Teologie, participă la conferința preoțească din protopopiatul Cluj I. Este însoțit de P.C. Pr. Iustin Tira, vicarul administrativ al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Vizitează șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. Oficiază slujba de binecuvântare a Cabinetului Stomatologic din incinta Seminarului Teologic. Rostește un cuvânt de binecuvântare.

17 mai: În capela din Cimitirul Central, oficiază o slujbă de pomenire la căpătâul părintelui diacon Iustin Oprisan din Elveția. Rostește un cuvânt de învățătură.

18 mai: În Aula „Nicolae Ivan”, participă la deschiderea concursului „Bucuria de a fi creștin”, faza eparhială. Rostește un cuvânt de binecuvântare. În capela Seminarului Teologic, oficiază slujba Parastasului pentru Iulia Chira. Rostește un cuvânt de învățătură. În capela spitalului orașenesc din Câmpia Turzii, oficiază Taina Sfântului Botez pentru Sara Arna, nepoata părintelui slujitor Teodor Bungărdean. Rostește un cuvânt de învățătură. În Biserica cu hramul „Sfântul Matei” din Cluj-Napoca, oficiază Taina Sfântului Botez pentru pruncul Matei, fiul părintelui paroh Marian Andreica. Rostește un cuvânt de învățătură. În biserica Mănăstirii „Sfânta Elisabeta” din Cluj-Napoca, săvârșește slujba Tunderii în Monahism pentru maica Ecaterina. Rostește un cuvânt de învățătură.

19 mai: Săvârșește slujba de sfințire a bisericii „Sfântul Nicolae” din Câmpenești, protopopiatul Cluj I. Oficiază Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură. Hiroteseste iconom pe părintele paroh Cosmin Vele. Acordă domnului avocat Călin Budișan, distincția „Crucea Transilvană”. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză.

20 mai: Face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”. În biserica Mănăstirii „Sfinții Împărați Constantin și Elena” de la Dobric, protopopiatul Beclean, oficiază slujba Vecerniei și a Litiei. Săvârșește Taina Sfântului Botez pentru adolescenta Larisa Alina Scurtu din Reteag. Rostește un cuvânt de învățătură.

21 mai (Sfinții Împărați Constantin și Elena): Cu prilejul hramului, săvârșește Sfânta Liturghie pe Altarul de vară din incinta Mănăstirii de la Dobric. Rostește cuvântul de învățătură. Acordă părintelui duhovnic Siluan Fărcaș rangul de protosinghel. Săvârșește slujba punerii Pietrei de Temelie pentru căminul de vârstnici ce urmează să fie construit în incinta mănăstirii. Este însoțit de P.Cuv. Pr. Dumitru Cobzaru, exarhul mănăstirilor din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului și de P.C. Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Vizitează șantierul bisericii cu hramul „Sfântul Apostol Andrei” din Beclean și biserica din parohia Șintereag. Este însoțit de P.C. Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

22 mai: În biserica „Sfântul Nicolae” de pe strada Horea din Cluj-Napoca, oficiază slujba înmormântării pentru părintele Vasile Coțea, preot slujitor la acest sfânt altar. Rostește un cuvânt de mângâiere. Face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

23 mai: La sediul protopopiatului din Năsăud, se întâlnește cu domnul Radu Moldovan, Președintele Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și cu părinții protopopi din județ. În biserica cu hramul „Sfinții Împărați Constantin și Elena” asistă la o slujbă de Te-Deum. Rostește un cuvânt de învățătură. În sala de ședințe a protopopiatului, prezidează conferința preoțească din protopopiatul Năsăud. În Aula „Jean Monnet” a Facultății de Studii Europene, participă la deschiderea Conferinței Internaționale cu tema „Poate să fie Teologia Ortodoxă contextuală?”.

24 mai: Primește la reședință pe excelența sa, domnul Pande Lazarevski, ambasadorul Macedoniei în țara noastră. Asistă la Vecernie, slujește Acatistul Învierii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană.

(continuare p. 12) ☞

25 mai: Săvârșește slujba de binecuvântare a Altarului de vară și Sfânta Liturghie în parohia Dumbrăvița, protopopiatul Beclean. Rostește cuvântul de învățătură. Hirotesește iconom stavrofor pe părintele paroh Nicu Claudiu Herinean. Este însoțit de P.C. Pr. Gavril Vârva, consilierul economic la Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului și de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

26 mai: Săvârșește Sfânta Liturghie și rostește cuvântul de învățătură în parohia Turda Opișani II. Oficiază slujba de binecuvântare a Așezământului pentru vârstnici „Acoperământul Maicii Domnului” din această parohie. Acordă părintelui paroh Vasile Știopoi, distincția „Crucea Transilvană” pentru clerici. Hirotesește întru sachelar pe preoții de slujire caritativă Florian Marian Simonca și Remus Daniel Sârb. Acordă distincția „Crucea Transilvană” domnilor profesori Teofil Lung și Alexandru Ozunu. În Catedrala Mitropolitană, slujește Vecernia, Paraclisul Maicii Domnului și rostește o cateheză. Participă la întâlnirea cu participanții la Conferința Internațională organizată de domnul profesor Radu Preda.

27 mai: La Reședința Episcopală din Baia-Mare îl vizitează pe ÎPS Iustinian cu prilejul zilei de naștere și se întâlnește cu PS Iustin Sigheteanul.

28 mai: În biserica „Intrarea în Biserică a Maicii Domnului”, asistă la slujba Te-Deum și rostește un cuvânt de învățătură în sala de ședințe a protopopiatului, prezidează conferința preoțească din protopopiatul Bistrița. Este însoțit de P.C. Pr. Bogdan Ivanov, consilierul cultural al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. Participă la inaugurarea noului sediu al Bibliotecii Județene „George Coșbuc” din Bistrița. Săvârșește o slujbă de binecuvântare și rostește un cuvânt de felicitare. În sala de concerte a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, participă la concertul susținut de corul „Psalmodia Transilvanica”. Este însoțit de domnul Valentin Vesa, secretarul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

29 mai: În Aula „Nicolae Ivan”, participă la ședința de încheiere a programului catehetic „Alege școala”. Face o vizită pe șantierul Campusului Teologic „Nicolae Ivan”.

30 mai: La sediul protopopiatului, prezidează conferința preoțească din protopopiatul Beclean. Este însoțit de P.C. Pr. Nicolae Buda, inspectorul eparhial al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului. În sala „Auditorium Maximum” a Casei Universitarelor, participă la conferința „S-a dus să-l vadă precum este”, dedicată Arhimandritului Sofronie, susținută de Ieromonahul Rafail Noica. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Primește la reședință pe PS Paisie Lugojeanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

31 mai: În curtea Centrului Eparhial participă la festivitatea de absolvire a claselor a XII de la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca. Rostește un cuvânt de binecuvântare. Asistă la Vecernie, slujește Acatistul Învierii Domnului și rostește un cuvânt de învățătură în Catedrala Mitropolitană.

A consemnat Arhid. Claudiu Ioan Grama

O nouă biserică în Bistrița

Mitropolitul Clujului, Înaltpreasfințitul Părinte Andrei a pus luni, 6 mai 2013, în a doua zi de Paști, piatra de temelie pentru o nouă biserică în municipiul Bistrița. Slujba a avut loc de la ora 16, în parohia „Buna Vestire” din oraș și a fost oficiată de un numeros sobor de preoți și diaconi. De la Centrul Eparhial, Mitropolitul Clujului a fost însoțit de

Exarșul mănăstirilor din Arhiepiscopia Clujului, Arhimandritul Dumitru Cobzaru și de Consilierul de misiune și protocol, pr. Arhidiacon Claudiu Grama. Au fost prezenți la punerea pietrei de temelie a noii biserici din municipiul Bistrița și alți preoți din parohiile învecinate, precum și pr. protopop de Bistrița, Alexandru Vidican. În cuvântului de învățătură Mitropolitul Andrei a vorbit despre Biserică ca și casă a lui Dumnezeu. La finalul slujbei Mitropolitul Clujului l-a ridicat pe părintele Florin Moldovan, de la parohia „Buna Vestire” din Bistrița, la rangul de iconom. Noul locaș de cult va fi ridicat pe strada Ghinzi nr. 116, pe un teren cumpărat anul acesta de credincioșii parohiei. Potrivit părintelui Florin Moldovan noua biserică va avea hramul „Buna Vestire” și va fi construită în formă de cruce greacă.

Manifestări dedicate Sfinților Împărați Constantin și Elena

Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca a derulat în această o serie de activități culturale dedicate Anului omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena. Manifestările au debutat marți, 28 mai 2013, cu un concert ce a avut loc de la ora 19 la Academia de muzică

„Gheorghe Dima” din municipiu. Au susținut recitaluri Corul de cameră Psalmodia Transilvanica, al Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca, și Corul Catedralei Mitropolitane. Ambele coruri dirijate de pr. prof. dr. Vasile Stanciu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din municipiu, au interpretat cinci melodii din Oratoriul Bizantin de Paști numit „Patimile Domnului” de Paul Constantinescu, precum și creații populare de Tudor Jarda. La moment au luat parte oameni de cultură și artiști clujeni, profesori și studenți de la cele două instituții de învățământ partener, precum și ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit Andrei. Ierarhul a evidențiat în cuvântul său că atât arta, cât și muzica sunt mijloace de misiune în cadrul Bisericii Ortodoxe. Manifestările organizate de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca au continuat miercuri, 29 mai, cu o sesiune de comunicări științifice, ce a avut loc de la ora 11 în sala „Nicolae Colan” a Facultății de Teologie Ortodoxă. În cadrul acesteia, studenții, masteranzii și doctoranzii au susținut lucrări pe diferite teme printre care „Constantinopolul – scaun imperial și loc de martiriu” și „Sinodul I ecumenic - Restabilirea adevărului de credință, ca mărturisire de viață”. Programul a continuat cu un simpozion pe tema „Perioada constantiniană ca model al

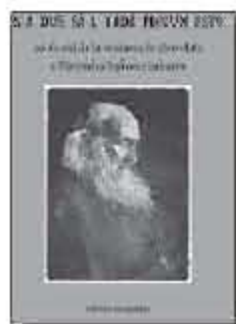

ecumenicității”, la care au participat cadrele didactice ale Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca. Tot atunci a avut loc și premiarea câștigătorilor Concursului Național de Istorie Bisericească „Gheorghe Stănescu”. Manifestările organizate de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj-Napoca cu ocazia Anului omagial dedicat Sfinților Împărați Constantin și Elena s-au încheiat joi, 30 mai, prin participarea studenților și profesorilor la conferința „S-a dus să-l vadă precum este”, susținută de părintele Rafail Noica, de la ora 18, în sala „Auditorium Maximum” a Universității Babeș-Bolyai.

Andreea Păgășan

EDITURA RENAȘTEREA

OFERTE:

S-A DUS SĂ-L VADĂ PRECUM ESTE
20 de ani de la mutarea în eternitate
a părintelui Sofronie Saharov
471 pag., format 135x200 mm
Preț 30 LEI.

PĂRINTELE GEORGES FLOROVSKI.
SCIIFĂ BIOGRAFICĂ
282 pag., format 145x210 mm
Preț 15.00 Lei

CUVINTELE BĂTRÂNILOR
Părintele Dionysios Tatsis
100 pag., format 135x210 mm.
Preț 7 LEI.

PORUNCĂ ȘI LIBERTATE. PRELEGERI
DE MORALĂ ORTODOXĂ
Mitropolitul Nicolae Mladin
352 pag., format 145x210 mm.
Preț 18 LEI.

CARTE DE RUGĂCIUNI PENTRU FOLOSUL
ORICĂRUI CREȘTIN (SCRIS NORMAL)
(variante IPS Bartolomeu Ananla)
interior la 2 culori, coperta tare roșie
386 pag., format 110x145 mm.
Preț 17 LEI.

CARTE DE RUGĂCIUNI PENTRU FOLOSUL
ORICĂRUI CREȘTIN (SCRIS NORMAL)
(variante IPS Andrei Andreicuț)
interior la 2 culori, coperta tare, neagră
350 pag., format 110x145 mm.
Preț 15 LEI.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte:
IPS Arhiepiscop și Mitropolit ANDREI ANDREICUȚ
Vicepreședinte:
PS Episcop vicar VASILE SOMEȘANUL

Membri:
Consilier cultural Pr. Bogdan Ivanov, Conf. dr. Radu Preda,
Pr. Vasile Stanciu, Pr. Liviu Vidican-Manci

Director:
Pr. Cătălin Pălmăru

RENAȘTEREA

Editura Renașterea • Piața Avram Iancu, 18
400217, Cluj-Napoca • Telefon / Fax 0264-59.96-49
Internet: www.renasterea-cluj.ro
E-mail: revista@renasterea-cluj.ro

CUI (CF) 4547095
IBAN: RO79RNCB0106026604400017 BCR Cluj (Revista RENAȘTEREA)
ISSN: 1223-4435

Redactor responsabil:
Pr. Florin-Cătălin Ghiț

Tehnoredactor: Pr. Eugen Mera

DIFUZAREA:
Pr. Nicolae-Dragoș Kerekes

COLABORATORI PERMANENȚI
Pr. Ioan Bizău, Elena Chirceș, Doina Curticăpeanu, Pr. Ioan Ică sr.,
Cezar Loghin, Pr. Grigore Dinu Moș, Marcel Munteanu,
Protos. Simeon Pintea, Aurel Sasu,
Paul Siladi, Nicolae Turcan

Foaie editată de Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români, filiala Cluj-Napoca

Editorial

Copiii, bomboanele și scara de salvare

Cred că ziua de 1 Iunie aduce în mintea fiecărui om chipul vesel și frumos al unui copil, în chenare de efect, vehiculând mesaje care antrenează conștiința, maternitatea, compasiunea, protestul în numele binelui. Sau poate unii încearcă nostalgic un sentiment de regret că nu mai sunt copii, ci, din contră, au schimbat câteva decenii. Sau poate alții, părinți fiind, reușesc să-și ia concediu o zi pentru a-și petrece timpul cu copilul lor: nu două, ci douăsprezece ore. Oricum ar fi, parcă nimic nu ne umanizează mai mult decât inocența, veselie, zâmbetul unui copil.

Mergeam cu troleibuzul acum câteva săptămâni și la o stație oarecare, zbughind-o înaintea mamei pe scări, a urecat o fetița de vreo 3-4 ani. S-a așezat pe scaunul etajat din spatele meu. Nu m-am întors spre ea, dar îi prinsesem în treacăt privirea voioasă. După nici un minut, o aud exclamând cu o voce suficient de tare și de cristalină încât să antreneze privirile tuturor călătorilor: „uite, mamă, bomboana!”. Și am înțeles de la ceilalți călători că fetița arătase cu degetul spre părul meu și era mai să sară de pe scaun ca să intre în posesia „bomboanei”. Aveam părul lung, prins în coadă cu un elastic negru și subțire, care avea legată o sferă mică și galbenă, nu mai mare decât o cireasă. Acea mică sferă devenise, în ochii unui copil, o bomboană. Însă mama i-a explicat că acea bomboană nu este comestibilă, în timp ce eu mă găseam, uimită și înveselită, în imposibilitatea vreunei replici.

Oare ce iubește Dumnezeu la copii? De ce ne îndeamnă „să ne întorcem ca aceștia mai mici ai Lui”? Să fie mintea, capacitatea lor intelectuală și de percepție? Dar ei nu au discernământul matur. Să fie capacitatea lor de memorie? Nu cred, din moment ce Dumnezeu nu a pus accentul pe amintiri, pe amintirea ca scoaterea în evidență a faptelor bune sau a celor rele. Ci Dumnezeu iubește mai degrabă felul lor de a fi inocent, curat, naiv. Copiii nu țin minte răul; ei nu le țin minte nici pe cele rele, nici pe cele bune. Căci și după ce îi certă, ei vin la tine ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat; vin la tine, te îmbrățișează și vor să fie ridicați în brațe. Ei trăiesc totul pe moment, trăiesc fiecare clipă ca pe ceva nou, inedit; fiecare mică sferă colorată se poate transforma într-o bomboană și nu se supără dacă le arăți și le explici că nu se poate mânca: e tot o descoperire! Poate rămân cu ideea că există bomboane prea tari ca să fie mâncate, dar care se pot prinde în păr; fără îndoială că această idee se va transforma ulterior într-o metaforă dragă a copilăriei. Și poate că tocmai inocența și curăția specifice copiilor, asumate conștient, deplin, în ascultarea poruncilor lui Dumnezeu, în urmarea vocii Sale cu noi așa cum ne este ea descoperită, sunt scara de salvare din orice adânc care amenință, din orice tristețe, indecizie, dezorientare.

Gabriela Bulgaru

Eveniment

ASCOR pentru Copii

Anul acesta, Ziua Copilului a fost sărbătorită de către ASCOR Cluj timp de trei zile. De pe 31 mai până pe 2 iunie, la Biserica Studenților din Campusul Hașdeu s-au desfășurat evenimente atât pentru toți copiii acestei comunități, cât și pentru maturii ce s-au bucurat de atmosfera dătătoare de vigoare.

Pentru a păstra tradiția, de 1 iunie ASCOR Cluj a dedicat câteva acțiuni campaniei Pro Viață, militând, în măsura posibilităților, pentru nașterea de prunci și atrăgând încă o dată atenția asupra creșterii continue a numărului de avorturi care se produc zilnic în România. Pentru a sensibiliza tinerii asupra gravității intervenției chirurgicale în urma căreia copiii sunt omorâți în pântecele mamei lor și asupra consecințelor distrugătoare ale avortului, ASCOR a proiectat în seara zilei de 31 mai filmul intitulat *October Baby*. Pelicula bazată pe fapte reale, face cunoscută viața unei tinere care a supravie-

țuit încercării de a fi avortată. Măcinată de întrebări și nedumeriri, protagonista filmului pornește într-un periplu, finalitatea căruia se dovedește a fi descoperirea mamei sale biologice. În fond, ecranizarea scoate în evidență durerile și sechelele produse de tentativa unei mame de a-și omori pruncul.

De asemenea, pentru a pomeni sufletele copiilor sortiți să moară înainte de a se naște, dar și pentru părinții care au luat crunta decizie de a-i avorta, tinerii de la ASCOR au aprins o cruce de lumânări și au citit acatistul Sfinților 14.000 de prunci uciși de Irod.

De 1 iunie, de ziua lor, copiii din cadrul comunității Bisericii Studenților au fost în centrul atenției. ASCOR a avut grijă ca micuții să se bucure de fiecare clipă petrecută în lumina veseliei și a inocenței. Pentru ca ziua să fie plină, tinerii din cadrul asociației au deschis seria evenimentelor cu o scenetă duhovnicească intitulată *Pic-Poc*, regizată de membrii ASCOR. Copiii au urmărit cu mult interes piesa de teatru, au aplaudat și au fost curioși să vadă cine se ascunde în spatele cortinei.

Ulterior, rolurile s-au schimbat. În cadrul spectacolului Copii au talent, micuții, unii mai talentați decât alții, s-au întrecut în a-și demonstra aptitudinile artistice. S-au spus poezii, s-au cântat cântece, au răsunit melodii interpretate la chitară, flaut, fluiet, pian sau alte instrumente muzicale. Așa cum se întâmplă la un veritabil concert, micile talente au fost răsplătite cu aplauze, cuvinte de laudă și încurajări, dar și cu daruri dulci care i-au înveselit cel mai mult pe artiștii în devenire.

Afară, mulți dintre copii s-au recunoscut în imaginile expuse în cadrul celei de-a 4-a ediții a Expoziției de fotografii organizate de ASCOR de Ziua Copilului. Spre deosebire de anii precedenți, când expoziția cuprindea doar poze-portret, anul acesta fotografi Alexandru și Cristina Rădulescu au pus accentul pe compoziție, cromatică și mesaj. „Am vrut ca fotografiile să aibă un caracter artistic, astfel încât expoziția să fie mai atractivă pentru oamenii din afara comunității noastre și să aibă puterea de a transmite mesajul că viața de familie este frumoasă”, a afirmat Cristina Rădulescu, responsabilă de buna organizare a expoziției.

Sărbătoarea copilăriei a continuat și pe 2 iunie. După Liturghia de duminică, în curtea Bisericii Studenților s-au vândut prăjituri, torturi și dulciuri care mai de care. Deliciile au fost făcute și vândute cu scopul strângerii de bani pentru activitățile misionare de tineret organizate de Radu Copil. „Banii sunt necesari mai ales pentru logistică, materiale, papetărie, articole sportive, cărți religioase, premii, cheltuieli pentru acțiuni de catehizare, programe parohiale și școlare, tabere de vară și de iarnă pentru copii și adolescenți”, a menționat Radu Copil, membru ASCOR și responsabil pentru activitățile de tineret în cadrul Arhiepiscopiei Clujului.

În a doua jumătate a zilei de 2 iunie, ASCOR a organizat activități și pentru copiii de la Liceul pentru deficienți de vedere. Dulciurile, jocurile, ieșirile în parc – toate sunt importante pentru copiii nevăzători. Nimic, însă, nu îi poate alina mai mult decât prezența fizică a unor oameni pe care ei îi consideră prieteni și cărora le dăruiesc în schimb multă afecțiune. Iată de ce, atunci când tinerii de la ASCOR le oferă atenție, dragoste și timp pentru a vorbi cu ei, pentru a-i asculta, copilașii devin mult mai zgłobii și mai luminoși.

Tatiana Onilov

Copiii și Liturghia

De câțiva ani, pentru că numărul copiilor care vin la Biserica din Complexul Studentesc Hașdeu a crescut considerabil, la demisolul locașului sfânt se organizează o grădiniță pentru micuții comunității. Educatoarele, tinere voluntare, alături de studenții iubitori de copii care oferă o mână de ajutor pentru buna desfășurare a tuturor activităților din timpul Liturghiei de duminică, înconjoară copiii cu multă dragoste, atenție și pregătire.

Romina Sopoian: *Marcela, spune-mi, te rog, cum s-a conturat ideea organizării unei grădinițe la demisolul Bisericii Studenților, cum a început totul?*

Marcela Mihalca: *Ideea a venit de la niște părinți, probabil obosiți, care ar fi dorit să ajungă și ei la slujbele de duminică.*

RS: *Poate și din cauza faptului că această comunitate s-a tot mărit, sunt mulți copii, studenții au devenit părinți, familiile lor au tot crescut...*

MM: *Da, așa este. Ca urmare, atunci când copiii asistau la Liturghie în Biserică, nu la demisol, era foarte mare gălăgie în timpul slujbelor. Părintele Ciprian a auzit niște propuneri din partea părinților și așa au demarat încet lucrurile. La început am fost destul de reticentă, mă gândeam „grădiniță la Biserică...”, „parcă mai bine reușesc părintii să-și stăpânească copiii”.*

RS: *Sunteți mai multe persoane implicate?*

MM: *Da. La început am fost mai multe persoane care lucram deja ca educatoare, așa că Părintele ne-a întrebat dacă am vrea să ajutăm. Am vrut. Nu aș fi venit eu cu ideea.*

RS: *S-au schimbat lucrurile în timp?*

MM: *În timp grădinița a ajuns să se dezvolte destul de mult. S-au mai schimbat educatoarele, au apărut și idei noi, am modificat și structura. La început era doar o educatoare, plus părinții în calitate de voluntari. Ulterior, tot din motive organizatorice, pentru liniște, pentru o mai bună administrare, am preferat să avem voluntari dintre studenți. Tinerii sunt foarte deschiși. Sunt mulți și vor să ne ajute. S-a mai produs o schimbare: înainte ca voluntarii să se implice mai mult, aveam o singură grupă. Acum sunt două: o grupă pentru copiii care au peste trei ani jumate, cei care stau singuri, doar cu voluntarii și cu educatoarele și o grupă sub trei ani jumate, pentru copii mai mici, care stau cu părinții, fiind asistați de un singur voluntar.*

RS: *Deci demisolul este propriu-zis împărțit în două secțiuni, nu?*

MM: *Da. Una pentru copiii mici care stau cu părinții și cu un voluntar care are grijă să le mai dea jucării și cealaltă parte în care se încearcă să se desfășoare activități educative, cum ar fi, de exemplu, prezentarea vieților unor sfinți.*

RS: *Cum v-ați gândit să structurați cele două ore de Liturghie? Există momente mai importante când participați și copilașii?*

MM: *Până când copilașii se adună treptat la Biserică, de obicei până la Sfânta Evanghelie, fiecare se așează la masă și se joacă pe centre, alegându-și activitățile conform preferințelor prestabilite. În timpul predicii, după ce s-au*

RS: Cum v-ați gândit să structurați cele două ore de Liturghie? Există momente mai importante când participați și copilașii?

MM: Până când copilașii se adună treptat la Biseriță, de obicei până la Sfânta Evanghelie, fiecare se așează la măsută și se joacă pe centre, alegându-și activitățile conform preferințelor prestabilite. În timpul predicii, după ce s-au adunat toți, începem să le spunem o poveste, le mai arătăm imagini, le dăm o informație legată de Biserică, de sfinți, de credința ortodoxă, încercăm să le explicăm de ce sunt ei acolo.

RS: Ce urmează în program?

MM: După poveste, le dăm de obicei o fișă de colorat sau o temă de lucru bazată pe povestea auzită, dorind ca activitățile să aibă continuitate. Mai târziu urmează momentele importante din cadrul Liturghiei, precum Heruvicul, Preschimbarea darurilor, când toți copiii se adună și îl așteaptă pe Părintele Ciprian să cădească, după care mergem din nou la locurile noastre. Acestea sunt niște obiceiuri împământenite, rânduială pe care și copiii o respectă; la Sărutarea Păcii își dau și ei Sărutarea Păcii, la Tatăl Nostru se ridică, la Cuvine-se cântă și ei, iar în clipele care preced Împărtășania spunem rugăciunile de dinainte de Împărtășanie. La final facem "trenulețul" și mergem să ne împărtășim. Încercăm să fim mai atenți înainte de Împărtășanie. Încercăm să nu ne certăm prea mult. Avem și recompense pentru cei care au fost cuminiți: simboluri, cartoane ștampilate sau compostate sub diferite forme, mici atenții... De fapt, obiecte confecționate și modulate tot la grădiniță

RS: Care este reacția copiilor?

MM: Copiii sunt foarte deschiși și știu multe, chiar foarte multe; de acasă, de la bunici, de la frații mai mari. Acum vin și copii mai măricei, cu vârste până la 9-10 ani. Înainte, copiii mai mari nu prea stăteau. De când încercăm să desfășurăm activitățile într-un cadru mai organizat, unde nu mai vin copii foarte mici care nu fac atâta gălăgie, sunt mai deschiși și copiii mai mari.

RS: Cât de mult vă pregătiți înainte de fiecare „grădiniță de duminică”?

MM: De obicei, sâmbăta, noi, educatoarele, mergem să ascuțim creioanele, să pregătim materialele, fișele, iar pe voluntari îi chemăm doar duminică. Dimineața pregătim măsuțele, perdeaua, și așezăm materialele așa cum ne-am gândit anterior. Bineînțeles că și după Liturghie avem puțină treabă, pentru că trebuie să lăsăm totul în ordine. O dată la două luni facem și o curățenie generală, deoarece materialele se amestecă foarte mult, fiind mai multe educatoare și mai mulți părinți implicați.

RS: Care este atitudinea și manifestarea părinților vizavi de activitățile desfășurate la grădiniță?

MM: Ei sunt destul de înțelegători, au acceptat schimbările care au apărut pe parcurs, necesare pentru îmbunătățirea programului. Cred că sunt mulțumiți. Adică, își aduc copiii și îi lasă singuri, iar ei urcă în bisericuță la Liturghie. Copiii devin mai responsabili și mai conștienți de ceea ce se întâmplă la Sfânta Liturghie, pentru că e totuși important.

RS: Câți oameni sunt în prezent în echipă?

MM: Acum avem patru educatoare și mulți, mulți voluntari care vin prin rotație. Pe viitor vrem să facem niște activități și sâmbăta.

RS: Cum reușiți să împărțiți grupele pe diferite categorii de vârstă? Nu e mai dificil așa?

MM: Într-un fel, da. Dar, pe de altă parte, nici noi nu avem așteptări egale de la toată lumea. Celui de patru ani îi mulțumim dacă îți răspunde, celui de șapte ani dacă le spune și celorlalți o poveste sau un fragment din viața unui Sfânt des-

pre care știe mai multe amănunte. Copiii sunt cuminiți și respectă cerințele noastre, iar regulile grădiniței de la demisol nu sunt atât de stricte încât să le creeze probleme. Copiii mai mari, după cum am mai spus, ne ajută foarte mult: la strânsul jucăriilor, la povestitul unei scene biblice, la relatarea unei povești cu Sfinți... Tot timpul se implică, iar acum, văzându-i pe cei mari, și cei mici vor să fie mai activi. E puterea exemplului.

RS: Pe timp de vară aveți același program?

MM: Programul de vară este mai relaxant pentru că vremea e bună, copiii stau mai mult pe afară și atunci nu mai facem două grupe, organizăm doar una, nu mai punem perdeaua, îi lăsăm și pe părinți să se implice în activități, chemăm și voluntari, și astfel totul e mult mai degajat.

RS: Până la urmă, ceea ce încercați să faceți este să îi ajutați pe copii să asimileze toate informațiile într-un mod cât mai natural, sub forma unui joc...

MM: Da, și ținem foarte mult să le și placă. Dacă vor să vină, e foarte bine! Dacă nu, nu îi obligăm nimeni. E nevoie și de puțină relaxare, trebuie să îi lăsăm să se manifeste și așa cum vor ei.

De Ziua Copilului, la demisolul Bisericii Studenților s-au desfășurat multe evenimente dedicate micuților din cadrul acestei tinere comunități. Ca de obicei, pentru a-i ajuta părinților, tinerele educatoare, împreună cu mulți membri ASCOR, au avut grijă ca totul să iasă bine: expoziția de bisericuțe confecționate de copii să fie aranjată, scena unde au evoluat prea junii artiști să fie pregătită, iar dulciurile și cadourile gata de a fi oferite.

Romina Sopoian

Eveniment

La sfârșit de an universitar, ASCOR Cluj a bucurat tinerii cu multe evenimente

În perioada luminată de după Sfințele Sărbători de Paști, ASCOR Cluj a antrenat tinerii în mai multe activități. S-au redeschis atelierul, s-a mers în pelerinaje, au fost organizate ieșiri la Grădina Botanică, pe Cetățuie și în Parcul Mare. De asemenea, tinerii nu au uitat de copiii nevătători și de micuții din spitale țintuți la pat.

Împreună petrecere a timpului liber oferă posibilitatea și bucuria de încheiere a unor prietenii noi și de sudare a celor mai vechi. Unii preferă activități mai antrenante, cum ar fi, de exemplu, organizarea competițiilor sportive, așa cum s-a întâmplat la mijloc de florar, când aproape 20 de tineri au mers pe Cetățuie pentru a juca fotbal, volei, badminton sau tenis. „A fost frumos pentru că noii veniți sau începătorii au avut parte de un tratament aparte, fiind avantajati în cursul jocului”, a menționat Alexandru Coman, organizatorul întâlnirii.

Alții se bucură de întâlnirile mai artistice organizate de ASCOR, venind cu drag la atelierul de toacă, de chitară sau la cel de litografie. La inițiativa Oanei Raluca, vice-președinta ASCOR, la sfârșitul lunii mai s-au organizat 3 întâlniri pentru atelierul de litografie, care a avut drept scop realizarea mai multor icoane ce urmează a fi dăruite unor biserici cu posibilități financiare reduse sau unor mănăstiri care găzduiesc tinerii de la ASCOR atunci când merg în pelerinaje. Atmosfera de lucru în cadrul atelierului de litografie este una foarte frumoasă și constructivă, iar rezultatul pe măsură: la penultima întâlnire s-au făcut peste 20 de icoane.

De asemenea, ASCOR se implică foarte activ în activitățile pentru copii. Merg prin spitale, oferindu-le mici daruri și cuvinte de mângâiere. Atunci când administrația spitalului le permite, tinerii cântă la chitară și, de curând, în calitate de actori amatori bucură copilașii cu o scenetă duhovnicească regizată de ei înșiși.

În timpul sesiunii studenții se apleacă asupra cursurilor și depun efortul maxim pentru a lua toate examenele. După această perioadă mai ostenitoare din punct de vedere intelectual, tinerii sunt din nou așteptați să se implice în activitățile

ASCOR. Vara ei au posibilitatea să participe la toate taberele organizate pentru copii, adolescenți, dar și cea pentru studenți, care se desfășoară în luna august.

O zi tihnită sub aripile locașurilor sfinte

Întărire înainte de sesiune - ASCOR în pelerinaj la Lupșa, Prislop și Aiud

Sâmbătă, 25 mai, dis de dimineață, un grup de 40 de membri ai ASCOR Cluj, studenți și absolvenți, s-a îmbarcat în microbuze, fiecare aducând cu sine propriile așteptări, dar având în comun dorința – tainică, nedeslușită încă sau dimpotrivă, chiar vădită – de a merge la mormântul Părintelui Arsenie Boca și la celelalte locuri sfinte care aveau să fie vizitate în cadrul pelerinajului de o zi.

Am avut parte de Sfânta Liturghie la Mănăstirea Lupșa, unde am putut vizita biserica veche și unde pangarul ne-a ținut „prizonieri” pentru câteva zeci de minute bune. Desigur, nici frumusețea locului nu a putut fi trecută cu vederea de cei ce au ales o plimbare pe aleile ce străbăteau marea de verdeață din curtea mănăstirii și nici de cei ce au ales să ia masa pe unele din „insulițele” acesteia (băncuțe de lemn, butuci etc.).

Lăsând în urmă Lupșa, am plecat spre Mănăstirea Prislop, unde Părintele Arsenie ne-a primit iar și ne-a oferit multe din darurile sale. Ca de obicei, „atracțiile” au fost multiple: izvorul cu apă tămăduitoare, biserica, pictura, peștera Sfântului Ioan... La mormântul Părintelui se putea ajunge cu greu, iar grupul s-a alăturat celorlalte sute de pelerini care merseseră să se închine și care împânzeau aleea ce duce spre tot mai căutatul loc de închinare.

La Aiud, moaștele mărturisitorilor din temnițele comuniste ne-au întâmpinat cu mireasma lor grăitoare de sfințenie. Biserica era închisă din cauza unor lucrări, astfel că am avut șansa de a petrece mai mult timp în osuar. Versurile lui Radu Gyr ne-au amintit iar de jertfa acestor mărturisitori, de neputința firii omenești, de darul lui Dumnezeu și de importanța faptului de a avea nădejde: „Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane” – îndemna poetul într-unul din poeziile sale. La un moment dat, glasurile firave ale pelerinilor s-au unit în cântări închinare Sfinților Mucenici și Sfintei Învieri. „Era liniște și mirosea frumos” – șopti amintirea proaspăt înmugurită în mintea unui pelerin după ce am urcat în microbuz pentru a ne continua drumul.

Pelerinajul s-a încheiat cu vizitarea neprogramată a Mănăstirii Dumbrava („minunată”, s-ar putea adăuga), deoarece mai rămăsese destul timp pentru descoperirea locașului. Acolo am participat la o parte din Vecernie și ne-am putut bucura de paleta largă de culori a florilor ce împodobesc curtea Mănăstirii și de stilul aparte al ornamentelor de lemn. Nici chipurile copiilor îngrijiți de maicile de acolo, măcar că au fost văzute în treacăt de către unii dintre noi, nu au putut fi trecute neobservate.

La sosirea în Cluj, grupul s-a răsfiat, dar a rămas nădejdea că fiecare a dobândit cel puțin o amintire frumoasă înrămată în gânduri bune, pe care să o ducă cu sine acasă, în orice zonă a orașului ar locui, în orice zi, în orice clipă.

Iulia-Anamaria Mureșan

Echipa: Tatiana Onilov, Andrei Mitrică, Gabriela Bulgaru, Ana-Maria Neag, Dana Filaropol, Andreea Micu, Iulia Anamaria Mureșan, Oana Laura Dăgă, Romina Sopoian.

Adresa ASCOR:
Biserica din Hașdeu 45
Cluj-Napoca

Redacția FILOCALIA:
Piața Avram Iancu, nr. 18,
Cluj-Napoca

Fax: 0264/595 300
revista.flocalia@yahoo.com

ISSN: 1224-0567